

Εγχειρίδιο Διασφάλισης Ποιότητας
για τη Διδασκαλία και τη Μάθηση

Quality Assurance Manual
for Teaching and Learning

Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου
Cyprus University of Technology

ISBN 978-9963-697-47-2

First published 2023, Limassol, Cyprus.
Content Copyright©: Internal Quality Committee
Cyprus University of Technology

Authors: *Nicos Souleles, Rodia Patsalidou*

Εγχειρίδιο Διασφάλισης Ποιότητας
για τη Διδασκαλία και τη Μάθηση

Περιεχόμενα

Foreword	7
Εισαγωγή	8
Γενική δήλωση για την ποιότητα στη διδασκαλία και τη μάθηση στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση	9
Περιγραφή μαθήματος	10
Σκοποί και στόχοι	10
Μαθησιακά αποτελέσματα	12
Ταξινόμια του Bloom	14
Παραδείγματα μαθησιακών αποτελεσμάτων	16
Περιεχόμενο μαθήματος	17
Μεθοδολογία διδασκαλίας	19
Αξιολόγηση	21
Ρουμπρίκα αξιολόγησης	23
Βιβλιογραφία	26
Τι μάθαμε από προηγούμενες αξιολογήσεις	27
Εξ αποστάσεως εκπαίδευση (DL)	30
Μικτή μάθηση	33
Διαδικασίες ποιοτικού ελέγχου	35
Πρόσθετες χρήσιμες πληροφορίες	37
Συνήγορος του φοιτητή	37
Ad Hoc Επιτροπή Διαχείρισης Συγκρούσεων και Ιδιαζουσών Περιπτώσεων	37
Δίκτυο Ανάπτυξης Μάθησης	38
Κυπριακός Οργανισμός Διασφάλισης Ποιότητας και Διαπίστευσης στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση (CYQAA)	40

Πολιτικές και Διαδικασίες Σπουδών και Ακαδημαϊκών Υποθέσεων	41
Στρατηγικός Σχεδιασμός	41
Ερευνητική Δραστηριότητα, Ακαδημαϊκή Αριστεία και Καινοτομία	41
Διεθνοποίηση, προσέγγιση της κοινότητας και διασύνδεση με τον επιχειρηματικό κόσμο	41
Ανάπτυξη, Διαρθρωτική Αλλαγή και Μεταρρύθμιση	41
Παραρτήματα	78

Θα ήθελα να εκφράσω την ικανοποίησή μου για την ολοκλήρωση του Εγχειριδίου Διασφάλισης Ποιότητας για τη διδασκαλία και τη μάθηση, το οποίο θεωρώ ότι θα αποτελέσει ένα χρήσιμο εργαλείο για το ακαδημαϊκό προσωπικό του Πανεπιστημίου μας.

Η Επιτροπή Εσωτερικής Ποιότητας του Πανεπιστημίου, σε συνεργασία με το Γραφείο Αντιπρύτανη Ακαδημαϊκών Υποθέσεων, αποφάσισαν την ετοιμασία Εγχειριδίου Διασφάλισης Ποιότητας για τη διδασκαλία και τη μάθηση το οποίο να συγκεντρώνει τους κώδικες ορθής πρακτικής και τις κύριες πολιτικές και διαδικασίες που αφορούν στη βελτίωση της ποιότητας διδασκαλίας και μάθησης στο ΤΕΠΑΚ.

Το Εγχειρίδιο, το οποίο συντάχθηκε από τον Αναπληρωτή Καθηγητή Νίκο Σουλελέ, μέλος της Επιτροπής Διασφάλισης Εσωτερικής Ποιότητας, και την Λειτουργό του Γραφείου Αντιπρύτανη Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και επίσης μέλος της Επιτροπής, κα Ρόδια Πατσαλίδου, βασίζεται στα Ευρωπαϊκά Πρότυπα και Κατευθυντήριες Γραμμές για τη Διασφάλιση Ποιότητας στον Ευρωπαϊκό Χώρο Ανώτατης Εκπαίδευσης (ESG), καθώς και στις κατευθυντήριες γραμμές που παρέχονται από τον Φορέα Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας της Ανώτερης Εκπαίδευσης (ΔΙΠΑΕ), με στόχο την επίτευξη ομοιογένειας μεταξύ των Τμημάτων σχετικά με πολιτικές, διαδικασίες και σημαντικούς μηχανισμούς διασφάλισης ποιότητας.

Δράττομαι της ευκαιρίας να ευχαριστήσω θερμά τον Αναπληρωτή Καθηγητή Νίκο Σουλελέ για την πολύτιμη συμβολή του στην προετοιμασία του εγχειριδίου, καθώς και την Λειτουργό, κα Ρόδια Πατσαλίδου, που συνέβαλε αποτελεσματικά στον συντονισμό της όλης προσπάθειας για την ολοκλήρωση της διαδικασίας και την επίτευξη του στόχου της προετοιμασίας του εγχειριδίου ποιοτικού ελέγχου για τη διδασκαλία και τη μάθηση.

*Καθηγητής Παντελής Κελίρης
Αντιπρύτανης Ακαδημαϊκών Υποθέσεων
Πρόεδρος της Επιτροπής Εσωτερικής Ποιότητας*

Foreword

Η ιδέα για ένα Εγχειρίδιο Διασφάλισης Ποιότητας για τη Διδασκαλία και τη Μάθηση προέκυψε μετά από έξι χρόνια παρατήρησης, καταγραφής και ανάλυσης των ποικίλων σχολίων που λάμβανε η Επιτροπή Εσωτερικής Ποιότητας και το Πανεπιστήμιο από τις Επιτροπές Εξωτερικής Αξιολόγησης που όριζε ο Φορέας Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας της Ανώτερης Εκπαίδευσης (ΔΙΠΑΕ) για την αξιολόγηση των προγραμμάτων σπουδών και των Τμημάτων του Πανεπιστημίου μας. Το εγχειρίδιο συγκεντρώνει τα πιο σημαντικά σημεία, εισηγήσεις και παρατηρήσεις που προέκυψαν από τις αξιολογήσεις με στόχο να βοηθήσει τους ακαδημαϊκούς να αντιμετωπίσουν τα πιο κοινά προβλήματα που προκύπτουν κατά την ανάπτυξη νέων προγραμμάτων σπουδών.

Το Εγχειρίδιο Διασφάλισης Ποιότητας για τη Διδασκαλία και τη Μάθηση ενδείκνυται να χρησιμοποιείται ως πρώτο σημείο αναφοράς κατά την αναθεώρηση υφιστάμενων προγραμμάτων σπουδών ή κατά τη δημιουργία νέων προγραμμάτων τα οποία για να προσφερθούν θα πρέπει πρώτα να πιστοποιηθούν από τον Φορέα ΔΙΠΑΕ.

Το εγχειρίδιο επιβάλλεται να αναθεωρείται κάθε τρία με τέσσερα χρόνια ώστε να παραμένει επίκαιρο καθώς συνεχώς προκύπτουν νέα θέματα από τη συνεχιζόμενη διαδικασία επαναπιστοποίησης των υφιστάμενων προγραμμάτων σπουδών και της πιστοποίησης νέων προγραμμάτων σπουδών από το ΔΙΠΑΕ.

*Νίκος Σουλελής, Ρόδια Πατσαλίδου
Επιτροπή Εσωτερικής Ποιότητας
Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου
Σεπτέμβριος 2023*

1. Εισαγωγή

Τα τελευταία χρόνια, έχει αναπτυχθεί στον ευρύτερο χώρο της εκπαιδευτικής πολιτικής και της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ειδικότερα, τόσο σε Ευρωπαϊκό όσο και σε Διεθνές επίπεδο, ένα ισχυρό επιχείρημα υπέρ της ευθύνης των πανεπιστημίων να αξιολογούνται, ώστε να βαθμολογούν τις επιδόσεις τους βάσει συγκεκριμένων διαστάσεων και κριτηρίων, να προχωρούν σε σύγκριση των αποτελεσμάτων τους με τα αποτελέσματα άλλων παρόμοιων Ιδρυμάτων και να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις για βελτίωση όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο, εισάγοντας έτσι την έννοια της διασφάλισης της ποιότητας στις διδακτικές και μαθησιακές τους δραστηριότητες.

Με βάση τα πιο πάνω, το εγχειρίδιο αυτό, για τη διευκόλυνση του ακαδημαϊκού προσωπικού, συγκεντρώνει σε ένα ενιαίο έγγραφο τις κύριες πολιτικές, διαδικασίες και κώδικες πρακτικής που συνθέτουν το πλαίσιο ποιότητας, παρακολούθησης και βελτίωσης της διδασκαλίας και της μάθησης του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου (ΤΕΠΑΚ).

Ένα βασικό συστατικό του πλαισίου διασφάλισης ποιότητας του ΤΕΠΑΚ είναι ο τρόπος με τον οποίο τα προγράμματα σπουδών και οι ενότητες σχεδιάζονται, εγκρίνονται, τροποποιούνται, παρακολουθούνται, επανεξετάζονται και πιστοποιούνται. Αυτή η διαδικασία διασφαλίζει ότι τα προγράμματα σπουδών του ΤΕΠΑΚ πληρούν τα ακαδημαϊκά πρότυπα που ορίζονται από το πανεπιστήμιο και τον Φορέα Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας της Ανώτερης Εκπαίδευσης (ΔΙΠΙΑΕ). Αυτά τα πρότυπα στη συνέχεια διατηρούνται και παρακολουθούνται μέσω μιας διαδικασίας τακτικής αναθεώρησης.

Ο σκοπός του εγχειριδίου είναι να αποτελέσει σημείο αναφοράς για όλους τους ακαδημαϊκούς του ΤΕΠΑΚ σε σχέση με τη διαμόρφωση των διδακτικών και μαθησιακών τους πρακτικών όπως και βοηθητικό εργαλείο κατά τον σχεδιασμό της δομής των προγραμμάτων σπουδών και των διάφορων ενοτήτων που τα αποτελούν. Επιπρόσθετα, το εν λόγω εγχειρίδιο παρέχει χρήσιμες συμβουλές για διάφορες εκπαιδευτικές προσεγγίσεις που οι ακαδημαϊκοί μπορούν να υιοθετήσουν.

2. Γενική δήλωση για την ποιότητα στη διδασκαλία και τη μάθηση στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση

Οι πάροχοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, σε συνεργασία με το προσωπικό τους, τους εκπαιδευόμενους και άλλους εμπλεκόμενους φορείς, αρθρώνουν και επανεξετάζουν συστηματικά και ενισχύουν την παροχή ευκαιριών μάθησης και διδακτικών πρακτικών, έτσι ώστε κάθε φοιτητής να έχει τη δυνατότητα να εξελίξει την ικανότητα του για ανεξάρτητη μάθηση, να μελετήσει εις βάθος τα γνωστικά αντικείμενα που έχει επιλέξει και να ενισχύσει τις δεξιότητες του στην αναλυτική, κριτική και δημιουργική σκέψη.

Quality Assurance Agency, (2014). Κώδικας Διασφάλισης Ποιότητας για την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση. Μέρος Β: Διασφάλιση και ενίσχυση της ποιοτικής εκπαίδευσης.

3. Περιγραφή μαθήματος

Αυτή η ενότητα του εγχειριδίου παρέχει πληροφορίες σχετικά με την δομή της περιγραφής μαθήματος σύμφωνα με τα πρότυπα του ΔΙΠΑΕ.

Σκοποί και στόχοι

Κατά την ετοιμασία της περιγραφής μαθήματος θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι η καταγραφή των σκοπών και των στόχων γίνεται για φοιτητές/τριες οι οποίοι/ες δεν έχουν εξειδίκευση ή κάποια γνώση στο αντικείμενο μάθησης. Κατά συνέπεια, θα πρέπει να γίνει προσπάθεια ώστε να αποφευχθεί η περίπλοκη ορολογία και η ασαφής γλώσσα. Δεν θα πρέπει να γίνεται χρήση πάρα πολλών τεχνικών όρων και ακρωνύμιων. Θα πρέπει να θεωρηθεί ως δεδομένο ότι οι φοιτητές/τριες δεν γνωρίζουν τίποτα για το θέμα. Η γλώσσα που θα χρησιμοποιηθεί να έχει επίκεντρο τον φοιτητή/την φοιτήτρια και με στιδήποτε άλλο έχει να κάνει με το τι θα διδαχθεί. Η ιδέα είναι να κοινοποιηθεί συνοπτικά η λογική και η επισκόπηση του μαθήματος σε περίπου 150 έως 200 λέξεις, ώστε το μάθημα να φαίνεται ευχάριστο, ενδιαφέρον, πλήρες και επικεντρωμένο.

Ο σκοπός του μαθήματος περιλαμβάνει την γενική περιγραφή των στόχων, τι θα μάθει ο φοιτητής/η φοιτήτρια, με ποιο τρόπο (διδασκτικές μέθοδοι) και πώς θα γίνει η αξιολόγηση. Επιπρόσθετα, είναι χρήσιμο να γίνει αναφορά στις διδακτικές μεθόδους (εργασίες,, διαλέξεις, παρουσιάσεις, κ.λπ.) και να δοθεί λίστα με τα εκπαιδευτικά μέσα ή εργαλεία, στα οποία οι φοιτητές/φοιτήτριες θα πρέπει να έχουν πρόσβαση ή θα πρέπει να αποκτήσουν για να ολοκληρώσουν με επιτυχία το μάθημα.

Όπου ενδείκνυται, στην περιγραφή του μαθήματος, θα πρέπει να καθορίζονται συνοπτικά οι τομείς που σχετίζονται με τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών (SDGs) (<https://sdgs.un.org/goals>).

Ακολουθεί ένα παράδειγμα περιγραφής μαθήματος που μπορεί να τροποποιηθεί ανάλογα ώστε να ταιριάζει σε διαφορετικά μαθήματα:

Αυτό το μάθημα στοχεύει στην παροχή γνώσεων σε xxx [καθορίστε το γνωστικό πεδίο και εάν αφορά μάθηση προχωρημένου ή εισαγωγικού επιπέδου]. Θα καλύπτει xxx [αναφέρετε τους τομείς που θα καλυφθούν] και θα εισαγάγει τους φοιτητές στις xxx [περιγράψτε συνοπτικά έννοιες, ιδέες, πρακτικές κ.λπ. που θα διδαχθούν οι σπουδαστές]. Στη συνέχεια, να γίνει μια σύντομη περιγραφή των στρατηγικών μάθησης που θα χρησιμοποιηθούν. Δύο προτάσεις είναι αρκετές για αυτό. Για παράδειγμα, οι φοιτητές/φοιτήτριες θα εργαστούν συλλογικά ή μεμονωμένα σε εργασίες (projects), ή θα παράξουν μια σειρά από xxx. Τέλος, να δοθεί μια σύντομη περιγραφή [1-2 προτάσεις] για το πώς θα γίνει η αξιολόγηση. Για παράδειγμα, οι σπουδαστές θα αξιολογηθούν μέσω μιας σειράς εξετάσεων, τεστ, πρακτικής εργασίας, χαρτοφυλακίων κ.λπ.

4. Μαθησιακά αποτελέσματα

Τα μαθησιακά αποτελέσματα ορίζονται ως μια σύντομη και ακριβής δήλωση του τι αναμένεται ένας φοιτητής/μία φοιτήτρια να επιδείξει ή να είναι σε θέση να υλοποιήσει στο τέλος της μαθησιακής διαδικασίας. Τα μαθησιακά αποτελέσματα είναι άμεσα συνυφασμένα με την ακαδημαϊκή απόδοση. Ένας φοιτητής/μία φοιτήτρια επιδεικνύει την γνώση του/της για κάτι εκτελώντας μια εργασία. Το αποτέλεσμα αυτής της εργασίας πρέπει να είναι μετρήσιμο από άποψη απόδοσης. Τα μαθησιακά αποτελέσματα περιγράφονται συνήθως σε μία πρόταση και κάθε μαθησιακό αποτέλεσμα δεν πρέπει να περιέχει περισσότερα από δύο ρήματα. Κατά την αποτύπωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων, για να είναι βοηθητικά, θα πρέπει να αποφεύγονται οι λεπτομερείς περιγραφές αφού μπορεί να προκαλέσουν σύγχυση, όπως και οι υπερβολικά γενικές δηλώσεις οι οποίες μπορεί να είναι άνευ σημασίας.

Το πιο σημαντικό ζήτημα είναι πώς να αποτυπωθούν μαθησιακά αποτελέσματα που είναι κατάλληλα για τον σκοπό του μαθήματος. Αυτό που θα αξιολογήσετε είναι τα μαθησιακά αποτελέσματα (η απόδοση του φοιτητή/της φοιτήτριας). Κατά συνέπεια, αυτά θα πρέπει να δηλωθούν με σαφήνεια. Τα μαθησιακά αποτελέσματα μπορεί επίσης να περιλαμβάνουν γενικές γνώσεις και ηθικές, πολιτιστικές και κοινωνικές δεξιότητες. Η κατάλληλη μέθοδος αξιολόγησης χρησιμοποιείται για να ελεγχθεί εάν έχουν επιτευχθεί τα μαθησιακά αποτελέσματα.

Τα μαθησιακά αποτελέσματα χωρίζονται σε έξι κατηγορίες (γνωστές ως **Ταξινόμια του Bloom**) που είναι όλο και πιο προηγμένες μαθησιακά καθώς οι σπουδαστές προχωρούν με τις σπουδές τους. Οι έξι κατηγορίες είναι: **Γνώση, Κατανόηση, Εφαρμογή, Ανάλυση, Σύνθεση και Αξιολόγηση**. Οι τρεις πρώτες από αυτές τις κατηγορίες (**Γνώση, Κατανόηση, Εφαρμογή**) θα πρέπει να περιλαμβάνουν τα περισσότερα από τα μαθησιακά αποτελέσματα των δύο πρώτων ετών ενός προπτυχιακού προγράμματος σπουδών, ενώ οι τρεις τελευταίες (**Ανάλυση, Σύνθεση και Αξιολόγηση**) θα πρέπει να εμφανίζονται πιο συχνά στα δύο τελευταία

έτη του ίδιου προγράμματος σπουδών. Για μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών, ιδανικά, οι δύο πρώτες κατηγορίες δεν είναι σχετικές και θα πρέπει να δίνεται έμφαση στη συγγραφή μαθησιακών αποτελεσμάτων με βάση τις τέσσερις τελευταίες κατηγορίες (Εφαρμογή, Ανάλυση, Σύνθεση και Αξιολόγηση) από την Ταξινόμια του Bloom.

• **Για ένα μαθησιακό αποτέλεσμα που σχετίζεται με την απόκτηση γνώσεων σχετικά με μια έννοια ή ιδέα**, χρησιμοποιήστε ένα από τα ακόλουθα ρήματα: ορίζω, περιγράφω, αναγνωρίζω, θυμάμαι, ανακαλώ ή αναπαράγω. Περισσότερα από αυτά τα ρήματα θα πρέπει να εμφανίζονται στα μαθησιακά αποτελέσματα για προπτυχιακά προγράμματα σπουδών 1ου και 2ου έτους. Χρησιμοποιήστε κυρίως ρήματα από τις δύο πρώτες κατηγορίες της Ταξινόμιας του Bloom (δείτε τον πίνακα παρακάτω).

• **Για ένα μαθησιακό αποτέλεσμα που σχετίζεται με την κατανόηση μιας έννοιας ή ιδέας**, χρησιμοποιήστε ένα από αυτά τα ρήματα: ταξινομώ, μετασχηματίζω, συζητώ, διακρίνω, εκτιμώ, εξηγώ, γενικεύω ή περιγράφω. Τα περισσότερα από αυτά τα ρήματα θα πρέπει να εμφανίζονται στα μαθησιακά αποτελέσματα για προπτυχιακά προγράμματα σπουδών 2ου και 3ου έτους. Χρησιμοποιήστε κυρίως ρήματα από τη δεύτερη και την τρίτη κατηγορία της Ταξινόμιας του Bloom.

• **Για ένα μαθησιακό αποτέλεσμα που σχετίζεται με την εφαρμογή της γνώσης**, χρησιμοποιήστε ένα από αυτά τα ρήματα: αλλάζω, υπολογίζω, κατασκευάζω, προετοιμάζω, παράγω, τροποποιώ, λειτουργώ ή οργανώνω. Περισσότερα από αυτά τα ρήματα θα πρέπει να εμφανίζονται στα μαθησιακά αποτελέσματα για το 3ο και 4ο έτος των προπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών. Χρησιμοποιήστε κυρίως ρήματα από τις τρεις τελευταίες κατηγορίες της Ταξινόμιας του Bloom.

• **Για ένα μαθησιακό αποτέλεσμα που σχετίζεται με την ικανότητα ανάλυσης**, χρησιμοποιήστε ένα από αυτά τα ρήματα: συγκρίνω, προσδιορίζω, εξετάζω, αναγνωρίζω, επιλέγω, δοκιμάζω, συσχετίζω, διαλέγω, συμπεραίνω, καταγράφω ή διαφοροποιούμαι.

Περισσότερα από αυτά τα ρήματα θα πρέπει να εμφανίζονται στα μαθησιακά αποτελέσματα για το 2ο, 3ο και 4ο έτος των προπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών. Χρησιμοποιήστε κυρίως ρήματα από τις τρεις τελευταίες κατηγορίες της Ταξινόμιας του Bloom.

• **Για ένα μαθησιακό αποτέλεσμα που σχετίζεται με την ικανότητα δημιουργίας, σύνθεσης ή παραγωγής**, χρησιμοποιήστε ένα από αυτά τα ρήματα: συναρμολογώ, ταξινομώ, δημιουργώ, σχεδιάζω, παράγω, εξηγώ, τροποποιώ, οργανώνω, συνθέτω, σχεδιάζω, κατασκευάζω.

Περισσότερα από αυτά τα ρήματα θα πρέπει να εμφανίζονται στα μαθησιακά αποτελέσματα για το 3ο και 4ο έτος των προπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών. Χρησιμοποιήστε κυρίως ρήματα από τις τρεις τελευταίες κατηγορίες της Ταξινόμιας του Bloom.

• **Για ένα μαθησιακό αποτέλεσμα που σχετίζεται με την ικανότητα για κριτική αξιολόγηση**, χρησιμοποιήστε ένα από αυτά τα ρήματα: αξιολογώ, επιλέγω, επικρίνω, ερμηνεύω, αιτιολογώ, συγκρίνω, αναθεωρώ, συνοψίζω, ερευνώ. Περισσότερα από αυτά τα ρήματα θα πρέπει να εμφανίζονται στα μαθησιακά αποτελέσματα για το 3ο και 4ο έτος των προπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών.

Χρησιμοποιήστε κυρίως ρήματα από τις τρεις τελευταίες κατηγορίες της Ταξινόμιας του Bloom.

4.1. Ταξινόμια του Bloom

• Απομνημόνευση

Αφομοίωση υλικού που έχει διδαχθεί προηγουμένως ανακαλώντας γεγονότα, όρους, βασικές έννοιες και απαντήσεις.

Ρήματα: Επιλέγω, Καθορίζω, Ανακαλύπτω, Επιγράφω, Απαριθμώ, Ταυριάζω, Ονοματίζω, Παραλείπω, Ανακαλώ, Αναγνωρίζω, Συσχετίζω, Θυμάμαι, Αναπαράγω, Επιλέγω, Προβάλλω, Ονομάζω, Λέγω

• Κατανόηση

Επίδειξη κατανόησης γεγονότων και ιδεών οργανώνοντας, συγκρίνοντας, μεταφράζοντας, ερμηνεύοντας, δίνοντας περιγραφές και αναφέροντας τις κύριες ιδέες.

Ρήματα: Ταξινομώ, Συγκρίνω, Αντιπαραβάλλω, Επιδεικνύω, Συνοψίζω, Εξηγώ, Επεκτείνω, Εικονογραφώ, Συμπεραίνω, Ερμηνεύω, Περιγράφω, Συσχετίζω, Εκφράζω εκ νέου, Καταδεικνύω, Συνοψίζω, Μεταφράζω

• Εφαρμογή

Εξεύρεση λύσης σε προβλήματα, σε νέες καταστάσεις εφαρμόζοντας με διαφορετικό τρόπο γνώσεις, γεγονότα, τεχνικές και κανόνες που αποκτήθηκαν.

Ρήματα: Εφαρμόζω, Χτίζω, Αλλάζω, Επιλέγω, Κατασκευάζω, Αναπτύσσω, Πειραματίζομαι, Αναγνωρίζω, Ανακρίνω, Κάνω χρήση του, Διαμορφώνω, Τροποποιώ, Λειτουργώ, Οργανώνω, Σχεδιάζω, Προετοιμάζω, Παράγω, Επιλέγω, Βρίσκω λύσεις, Μεταμορφώνω, Χρησιμοποιώ

• Ανάλυση

Εξέταση και καταμερισμός πληροφοριών εντοπίζοντας κίνητρα ή αιτίες. Βγάλε συμπεράσματα και βρείτε στοιχεία που να υποστηρίζουν γενικεύσεις.

Ρήματα: Αναλύω, Υποθέτω, Κατηγοριοποιώ, Ταξινομώ, Συγκρίνω, Συμπεραίνω, Αντιπαραβάλλω, Ανακαλύπτω, Συζητώ, Διαμελίζω, Διακρίνω, Διαιρώ, Εξετάζω, Λειτουργώ, Γενικεύω, Βγάζω πόρισμα, Απαριθμώ, Τροποποιώ, Έχω κίνητρο, Οργανώνω, Απλοποιώ, Επισκοπώ, Συμμετέχω, Ελέγχω

• Αξιολόγηση

Παρουσίαση και υπεράσπιση απόψεων αξιολογώντας τις πληροφορίες, την εγκυρότητα των ιδεών ή την ποιότητα της εργασίας με βάση ένα σύνολο κριτηρίων.

Ρήματα: Συμφωνώ, Διατιμώ, Εκτιμώ, Βραβεύω, Υπολογίζω, Επιλέγω, Συγκρίνω, Καταλήγω, Θέτω κριτήρια, Κριτικάρω, Αποφασίζω, Αφαιρώ, Υπερασπίζω, Καθορίζω, Ανασκευάζω, Εκτιμώ, Αξιολογώ, Εξηγώ, Επηρεάζω, Ερμηνεύω, Εκτιμώ, Δικαιολογώ, Σημειώνω, Μετρώ, Αντιλαμβάνομαι, Δίνω προτεραιότητα, Αποδεικνύω, Βαθμολογώ, Συστιώ, Θέτω κανόνες για, Επιλέγω, Υποστηρίζω, Εκτιμώ

• Δημιουργία

Συγκέντρωση πληροφοριών με διαφορετικό τρόπο συνδυάζοντας στοιχεία σε ένα νέο μοτίβο ή προτείνοντας εναλλακτικές λύσεις.

Ρήματα: Προσαρμόζω, Χτίζω, Αλλάζω, Επιλέγω, Συνδυάζω, Συντάσσω, Συνθέτω, Κατασκευάζω, Δημιουργώ, Διαγράφω, Σχεδιάζω, Αναπτύσσω, Συζητώ, Επεξεργάζομαι, Εκτιμώ, Διατυπώνω, Φαντάζομαι, Βελτιώνω, Εφευρίσκω, Μεγιστοποιώ, Ελαττώνω, Τροποποιώ, Πρωτοτυπώ, Σχεδιάζω, Προλέγω, Προετοιμάζω, Προτείνω, Λύνω, Υποθέτω, Δοκιμάζω

4.2 Παραδείγματα μαθησιακών αποτελεσμάτων

- Παραδείγματα μαθησιακών αποτελεσμάτων για τα δύο πρώτα χρόνια ενός **προπτυχιακού προγράμματος** σπουδών:

Με την ολοκλήρωση αυτού του μαθήματος/ενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/εκπαιδευόμενες αναμένεται να είναι σε θέση να:

- α) Επιλέγουν και να ορίζουν τα κύρια στοιχεία που απαιτούνται για την ολοκλήρωση...*
- β) Σχεδιάζουν, επιλέγουν τις πληροφορίες που συγκεντρώθηκαν για...*
- γ) Εικονογραφούν και συνοψίζουν τη διαδικασία του...*

- Παραδείγματα μαθησιακών αποτελεσμάτων για τα τελευταία έτη ενός **προπτυχιακού προγράμματος** σπουδών:

Με την ολοκλήρωση αυτού του μαθήματος/ενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/εκπαιδευόμενες αναμένεται να είναι σε θέση να:

- α) Πραγματοποιούν κριτική ανάλυση και να χρησιμοποιούν σχετικές πληροφορίες, δεδομένα και έννοιες για αυτή τη μελέτη με σκοπό να...*
- β) Σχεδιάζουν, τροποποιούν/προτείνουν λύσεις για ...*
- γ) Αξιολογούν και να αιτιολογούν πώς/γιατί...*

- Παραδείγματα μαθησιακών αποτελεσμάτων για **μεταπτυχιακό πρόγραμμα** σπουδών:

Με την ολοκλήρωση αυτού του μαθήματος/ενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/εκπαιδευόμενες αναμένεται να είναι σε θέση να:

- α) Συνθέτουν και να αξιολογούν τα ευρήματα της μελέτης σε συμπεράσματα και να διατυπώνουν ένα αποτέλεσμα επικυρωμένο με κατάλληλη ερευνητική μεθοδολογία.*
- β) Αναλύουν και να προσδιορίζουν τα κρίσιμα στοιχεία για να διατυπώσουν μια υπόθεση με βάση...*
- γ) Προτείνουν μια λύση σε/για... με βάση την κριτική ανάλυση...*

5. Περιεχόμενο μαθήματος

Διαχωρίστε το περιεχόμενο του μαθήματος σε 13 εβδομάδες και για κάθε εβδομαδιαία συνάντηση παρέχετε μια σύντομη περιγραφή του περιεχομένου που θα καλυφθεί στην αντίστοιχη εβδομάδα/συνάντηση. Ιδανικά, αυτή δεν πρέπει να υπερβαίνει τις 2-3 γραμμές ανά εβδομάδα/συνάντηση. Το σημαντικό είναι αυτή η περιγραφή να περιέχει τα κύρια σημεία της ύλης που θα παραδοθεί σε κάθε εβδομάδα/συνάντηση και δεν χρειάζεται να είναι υπερβολικά λεπτομερής. Παρουσιάστε το περιεχόμενο του μαθήματος ως μία παράγραφο ανά εβδομάδα/συνάντηση.

Ακολουθεί ένα παράδειγμα περιεχομένου μαθημάτων για ένα προπτυχιακό αντικείμενο:

• Εβδομάδα 1

Εισαγωγή στο θέμα, τι θα καλύψει, Τι είναι τυπογραφία, ορισμοί. Εμφάνιση και εξέλιξη γραπτού λόγου, εικονογράμματα, ιδεογράμματα, φωνογραφήματα. Εργασία 1: σχήμα και γράμμα.

• Εβδομάδα 2

Ο Γουτεμβέργιος και η εξέλιξη της τυπογραφίας. Η εξέλιξη της ελληνικής τυπογραφίας. Εργασία στην τάξη. Εργασία στο σπίτι: Γραμματοσειρές

• Εβδομάδα 3

Ταξινόμηση τύπων, οικογένειες τύπων και η ιστορική τους εξέλιξη, ανατομία του τύπου, μέρος 1. Εργασία στην τάξη για την σύμπτυξη, τον χώρο των γραμμάτων και τον χώρο λέξεων.

• Εβδομάδα 4

Ταξινόμηση τύπων, οικογένειες τύπων και η ιστορική τους εξέλιξη, ανατομία τύπου, μέρος 2. Ανθρωπιστικές, μεταβατικές, σύγχρονες γραμματοσειρές. Εργασία 2: Γραμματοσειρές.

• Εβδομάδα 5

Πρωτοπόροι τυπογράφοι: William Caslon, John Baskerville, Frederic Goudy Eric Gill, Paul Renner, Neville Brody και μερικοί ακόμη. Εργασία στην τάξη: Γραμματοσειρές.

• Εβδομάδα 6

Τυπογραφική έμφαση και ιεραρχία. Εργαστήριο τάξης για την τυπογραφική ιεραρχία. Εργασία στην τάξη: σχήμα και γράμμα. Εργασία 3: Ιεραρχία.

• **Εβδομάδα 7**

Αρνητικός και θετικός χώρος σε σχέδιο και γράμματα. Εργαστήριο τάξης για τον αρνητικό-θετικό χώρο. Εργασία στην τάξη: Ιεραρχία

• **Εβδομάδα 8**

Εκφραστική τυπογραφία, τυπογραφία ως εικόνα. Θεωρία Gestalt. Εργαστήριο τάξης για την εκφραστική τυπογραφία. Εργασία στην τάξη για το σχήμα και γράμμα.

• **Εβδομάδα 9**

Εισαγωγή στη διάταξη και το τυπογραφικό πλέγμα, μέρος 1. Συγγραφική δεινότητα, αναγνωσιμότητα. Εργαστήριο τάξης στο πλέγμα. Εργασία στην τάξη για το σχήμα και γράμμα. Εργασία 4: Φυλλάδιο.

• **Εβδομάδα 10**

Εισαγωγή στη διάταξη και το τυπογραφικό πλέγμα, μέρος 2. Συγγραφική δεινότητα, αναγνωσιμότητα. Εργαστήριο τάξης στο πλέγμα. Εργασία στην τάξη για το σχήμα και γράμμα. Εργασία 4: Φυλλάδιο.

• **Εβδομάδα 11**

Πειραματική τυπογραφία, κίνημα Dada, David Carson. Εργασία στην τάξη για το σχήμα και γράμμα. Εργασία 4: Φυλλάδιο.

• **Εβδομάδα 12**

Ψηφιακή τυπογραφία, διανύσματα. Bitmaps. Εργασία στην τάξη για το σχήμα και γράμμα. Εργασία 4: Φυλλάδιο.

• **Εβδομάδα 13**

Αναθεώρηση όλων όσων καλύφθηκαν στο θέμα τις προηγούμενες εβδομάδες, προετοιμασία για την τελική πρακτική εξέταση, παράδοση τελικών εργασιών – σχήμα, γράμμα και φυλλάδιο.

6. Μεθοδολογία διδασκαλίας

Χρησιμοποιήστε μια ποικιλία μεθόδων διδασκαλίας για κάθε μάθημα και ιδανικά συμπεριλάβετε ενεργές στρατηγικές μάθησης. Για παράδειγμα, οι διαλέξεις είναι παθητικές, αλλά τα εργαστήρια συνεπάγονται την ενεργό συμμετοχή των εκπαιδευομένων. Εάν όλες οι διδακτικές μεθοδολογίες περιορίζονται μόνο σε διαλέξεις, δεν ενισχύεται η ενεργός συμμετοχή των εκπαιδευομένων. Προσπαθήστε να ενσωματώσετε τουλάχιστον δύο και το πολύ πέντε διαφορετικές στρατηγικές μάθησης για κάθε μάθημα. Επιλέξτε από τη παρακάτω λίστα αυτές που θεωρείτε κατάλληλες για την κάλυψη του περιεχομένου και την επίτευξη των επιθυμητών μαθησιακών αποτελεσμάτων:

Διαλέξεις, σεμινάρια και ιδιαίτερα μαθήματα, ανεξάρτητη μελέτη, εργαστηριακή ή/και πρακτική μάθηση, επιτόπιες εκδρομές, μάθηση βάσει επίλυσης προβλημάτων/διερεύνησης, εργασίες, μάθηση μέσω διαδικτύου, μάθηση μέσω έρευνας, κριτικές, συνεργατική μάθηση, βιωματική μάθηση, μαθήματα που καθοδηγούνται από τον σπουδαστή/την σπουδάστρια, κριτικές συζητήσεις, συνεργατική μάθηση, συζητήσεις και προσκεκλημένοι ομιλητές.

Οι ακόλουθες παράγραφοι από τα Πρότυπα και τις Κατευθυντήριες Γραμμές για τη Διασφάλιση Ποιότητας στον Ευρωπαϊκό Χώρο Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ESG, 2015, σελ. 12) αποτελούν μια χρήσιμη αναφορά:

Τα ιδρύματα θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα προγράμματα παρέχονται με τρόπο που ενθαρρύνει τους φοιτητές/τις φοιτήτριες να αναλάβουν ενεργό ρόλο στη δημιουργία της μαθησιακής διαδικασίας και ότι η αξιολόγηση των φοιτητών/φοιτητριών αντικατοπτρίζει αυτήν την προσέγγιση.

Η φοιτητοκεντρική μάθηση και διδασκαλία διαδραματίζουν βασικό ρόλο στην τόνωση των κινήτρων των φοιτητών/τριών, στον αυτοστοχασμό και στην εμπλοκή στη μαθησιακή διαδικασία. Αυτό σημαίνει προσοχή στο σχεδιασμό και τη παράδοση των προγραμμάτων σπουδών καθώς και στην αξιολόγηση των αποτελεσμάτων.

Η εφαρμογή της φοιτητοκεντρικής μάθησης και διδασκαλίας

- σέβεται και φροντίζει τη διαφορετικότητα των φοιτητών/φοιτητριών και τις ανάγκες τους, επιτρέποντας ευέλικτες μαθησιακές επιλογές.
- εξετάζει και χρησιμοποιεί διαφορετικούς τρόπους παράδοσης, όπου χρειάζεται.
- χρησιμοποιεί με ευέλικτο τρόπο μια ποικιλία παιδαγωγικών μεθόδων.
- αξιολογεί και προσαρμόζει τακτικά τους τρόπους παράδοσης και τις παιδαγωγικές στρατηγικές.
- ενθαρρύνει την αίσθηση της αυτονομίας στον εκπαιδευόμενο/εκπαιδευόμενη, εξασφαλίζοντας παράλληλα επαρκή καθοδήγηση και υποστήριξη από τον διδάσκοντα.
- προάγει τον αμοιβαίο σεβασμό στη σχέση φοιτητή/φοιτήτρια-καθηγητή.
- διαθέτει κατάλληλες διαδικασίες για την αντιμετώπιση των παραπόνων των φοιτητών/φοιτητριών.

Λαμβάνοντας υπόψη τη σημασία της αξιολόγησης για την πρόοδο του φοιτητή/της φοιτήτριας και τη μελλοντική του/της σταδιοδρομία, οι διαδικασίες διασφάλισης ποιότητας για την αξιολόγηση λαμβάνουν υπόψη τα ακόλουθα:

- Οι αξιολογητές είναι εξοικειωμένοι με τις υφιστάμενες μεθόδους αξιολόγησης και εξετάσεων και λαμβάνουν υποστήριξη για την ανάπτυξη των δεξιοτήτων τους σε αυτόν τον τομέα.
- Τα κριτήρια και η μέθοδος αξιολόγησης, καθώς και τα κριτήρια βαθμολόγησης, κοινοποιούνται εκ των προτέρων.
- Η αξιολόγηση επιτρέπει στους φοιτητές/φοιτήτριες να δείξουν τον βαθμό στον οποίο έχουν επιτευχθεί τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Δίνεται στους φοιτητές/φοιτήτριες ανατροφοδότηση, η οποία, εάν είναι απαραίτητο, συνδέεται με καθοδήγηση σχετικά με τη μαθησιακή διαδικασία.
- Όπου είναι δυνατόν, η αξιολόγηση πραγματοποιείται από περισσότερους από έναν εξεταστές.
- Οι κανονισμοί για την αξιολόγηση λαμβάνουν υπόψη ιδιαίζουσες περιπτώσεις .
- Η αξιολόγηση είναι συνεπής, εφαρμόζεται δίκαια σε όλους τους φοιτητές/φοιτήτριες και πραγματοποιείται σύμφωνα με τις προκαθορισμένες διαδικασίες.
- Έχει θεσπιστεί επίσημη διαδικασία για προσφυγές φοιτητών/φοιτητριών.

7. Αξιολόγηση

Η αξιολόγηση και η μάθηση συνδέονται μέσω ποικίλων εκπαιδευτικών στρατηγικών. Ωστόσο, αυτό που θεωρούν οι φοιτητές/οι φοιτήτριες ότι θα αξιολογηθεί είναι αυτό που θα προσπαθήσουν να μάθουν. Αυτό είναι γνωστό ως *backwash*, δηλαδή ο τρόπος που αξιολογούνται οι φοιτητές επηρεάζει τον τρόπο με τον οποίο προσεγγίζουν τη μάθησή τους. Αυτό είναι εμφανές στον αντίκτυπο που έχουν οι τελικές αξιολογήσεις/εξετάσεις στον επηρεασμό των προσεγγίσεων προς τον τρόπο μάθησης.

Οι μαθησιακές εργασίες πρέπει να αντικατοπτρίζουν ρεαλιστικά σενάρια και η αξιολόγηση πρέπει να πραγματοποιείται κατά τη διάρκεια της μαθησιακής διαδικασίας καθώς και στο τέλος αυτής. Η αξιολόγηση που βασίζεται σε μεθόδους με επίκεντρο τον φοιτητή/φοιτήτρια ενισχύει την ενεργό συμμετοχή τους, παράγει ανατροφοδότηση και επιτρέπει τη συνεργασία μεταξύ τους. Αυτό που πρέπει να αξιολογηθεί δεν είναι η επιφανειακή γνώση, αλλά η κατανόηση εννοιών, ιδεών και η εφαρμογή τους. Αυτό είναι γνωστό ως «εις βάθος μάθηση».

Υπάρχει μια διάκριση μεταξύ της διαμορφωτικής αξιολόγησης (ανατροφοδότηση) που πραγματοποιείται κατά τη διάρκεια της μαθησιακής διαδικασίας και δεν βαθμολογείται, και της τελικής αξιολόγησης (*feed out*) που πραγματοποιείται μετά την ολοκλήρωση ενός μαθήματος. Η ανησυχία με τη διαμορφωτική αξιολόγηση είναι ότι οι εκπαιδευόμενοι/νες μπορεί να μην την παίρνουν στα σοβαρά, καθώς δεν βαθμολογείται - το φαινόμενο «αντίστροφης επίδρασης» (the 'backwash' effect).

Με τις τελικές αξιολογήσεις, απαιτείται προσοχή σε θέματα εγκυρότητας (ο βαθμός στον οποίο μια αξιολόγηση θεωρείται ότι αξιολογεί αυτό που υποτίθεται ότι αξιολογεί) και αξιοπιστίας (δύο αξιολογητές που χρησιμοποιούν τα ίδια κριτήρια καταλήγουν στο ίδιο ή παρόμοιο αποτέλεσμα).

Σε μια θετικιστική μέθοδο αξιολόγησης θεωρείται ότι είναι δυνατό να πραγματοποιούνται αντικειμενικές αξιολογήσεις και ότι η μαθησιακή ικανότητα είναι γενικά σταθερή, συνεχής και δεν συνδέεται με το πλαίσιο, την προσωπική προσέγγιση του/της εκπαιδευτικού ή τον προσανατολισμό του φοιτητή/της φοιτήτριας προς τη μάθησή του/της.

Αντίθετα, η ερμηνευτική αξιολόγηση θεωρεί ότι η πραγματικότητα, ειδικά η κοινωνική πραγματικότητα, είναι συγκεκριμένη για το πλαίσιο, μια νοητική κατασκευή που προκύπτει από την ερμηνεία και όχι το απόλυτο. Μεταξύ αυτών των δύο γενικών μορφών αξιολόγησης βρίσκεται αυτή του μετα-θετικισμού κατά την οποία η αξιολόγηση ελέγχει την ικανότητα του φοιτητή/της φοιτήτριας να αναλαμβάνει εργασίες που μοιάζουν με αυθεντικές καταστάσεις. Αυτές οι εργασίες είναι πολύπλοκες κοινωνικά και πνευματικά και δεν μπορούν να ποσοτικοποιηθούν με αντικειμενικά κριτήρια. Οι εκπαιδευτικοί και εκπαιδευόμενοι συμμετέχουν σε έναν διάλογο για να ερμηνεύσουν και να αξιολογήσουν τα μαθησιακά αποτελέσματα.

Στο ΤΕΠΑΚ, υπάρχει μια τάση για υπερ-αξιολόγηση, δηλαδή πάρα πολλά σημεία αξιολόγησης που δημιουργούν ένα φαινόμενο «αντίστροφης επίδρασης». Ένας εμπειρικός κανόνας είναι να έχετε 4-5 σημεία αξιολόγησης για τα μαθήματα στα δύο πρώτα χρόνια ενός προπτυχιακού προγράμματος σπουδών και 2-3 σημεία αξιολόγησης στη συνέχεια. Για τα τελευταία χρόνια σπουδών, μια έξυπνη ιδέα είναι να ενσωματωθούν έννοιες που πρόκειται να αξιολογηθούν σε μικρότερο αριθμό σημείων αξιολόγησης.

7.1. Ρουμπρικά αξιολόγησης

Μια ρουμπρικά αξιολόγησης είναι ένας τρόπος για να χαρτογραφηθούν τα μαθησιακά αποτελέσματα σε σχέση με αυτά που πρόκειται να αξιολογηθούν και να παρέχεται μια περιγραφή της διαφοράς στους βαθμούς με βάση την απόδοση των φοιτητών/φοιτητριών.

Ξεκινήστε με τα μαθησιακά αποτελέσματα. Ακολουθεί ένα παράδειγμα από ένα μάθημα 1ου έτους:

Με την ολοκλήρωση αυτής της ενότητας μελέτης, αναμένεται ότι οι εκπαιδευόμενοι θα:

α) Περιγράφουν τα σημαντικά ιστορικά γεγονότα που σχετίζονται με την εξέλιξη της τυπογραφίας, συμπεριλαμβανομένης της εξέλιξης των ελληνικών γραμμάτων.

β) Αναγνωρίζουν και θα χρησιμοποιούν τις βασικές αρχές της καλής τυπογραφίας.

γ) Χρησιμοποιούν ψηφιακά εργαλεία (λογισμικό) για να εφαρμόζουν τις κατάλληλες τυπογραφικές αρχές.

δ) Σχεδιάζουν τυπογραφικά αποτελέσματα που συνδυάζουν τυπογραφικές αρχές και επιδεικνύουν δημιουργικότητα.

Στη συνέχεια, καθορίστε πώς συνδέονται τα παραπάνω μαθησιακά αποτελέσματα με τις βαθμολογημένες αξιολογήσεις.

Εργασίες	Μαθησιακά αποτελέσματα	Κλίμακα
Εργασία 1, 10%	Μαθησιακά αποτελέσματα : α, β	Μεταξύ 0 και 10
Εργασία 2, 20%	Μαθησιακά αποτελέσματα: β, γ	Μεταξύ 0 και 10
Εργασία 3, 20%	Μαθησιακά αποτελέσματα: γ, δ	Μεταξύ 0 και 10
Εργασία 4, 20%	Μαθησιακά αποτελέσματα: β, γ, δ	Μεταξύ 0 και 10
Εργασία 5, 30%	Μαθησιακά αποτελέσματα: α, β, γ, δ	Μεταξύ 0 και 10

Τέλος, καθορίστε τα χαρακτηριστικά για κάθε επίπεδο του βαθμού.
Για παράδειγμα:

Βαθμός 9 – 10/10

Η εργασία επιδεικνύει μια πολύ καλή και ενδεδειγμένη κατανόηση των εκφραστικών δυνατοτήτων του υλικού που δίδεται και των διαδικασιών που απαιτούνται. Η εργασία βασίζεται σε εκτεταμένη και εντατική έρευνα και πειραματισμό. Ο φοιτητής δείχνει πώς επιλέχθηκε και χρησιμοποιήθηκε υλικό και διαδικασίες που ήταν τα πιο κατάλληλα για την έκφραση των ιδεών του. Η εργασία δείχνει εξαιρετικές ικανότητες και δεξιότητες στα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος όπως αυτά έχουν καταγραφεί.

Βαθμός 8 - 8,5/10

Η εργασία επιδεικνύει μια καλά ανεπτυγμένη κατανόηση των εκφραστικών δυνατοτήτων του υλικού και των διαδικασιών και εμφανίζει μια καλύτερη από τον μέσο όρο απόδοση για εξερεύνηση και πειραματισμό. Ο φοιτητής/η φοιτήτρια παρουσιάζει ένα καλό σκεπτικό για το πώς επέλεξε και χειρίστηκε το υλικό και για το πώς ολοκλήρωσε τις κατάλληλες διαδικασίες για την έκφραση των ιδεών του. Η εργασία δείχνει δεξιότητα και ικανότητα στα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος όπως αυτά έχουν καταγραφεί.

Βαθμός 7 - 7,5/10

Η εργασία επιδεικνύει κάποια κατανόηση των εκφραστικών δυνατοτήτων του υλικού και των διαδικασιών και εμφανίζει ολοκληρωμένη προσπάθεια για εξερεύνηση και πειραματισμό. Ο φοιτητής/η φοιτήτρια παρουσιάζει μερικές ιδέες για το πώς να επιλέξει διαδικασίες κατάλληλες για την έκφραση των ιδεών του. Συνολικά, η εργασία δείχνει ορισμένες δεξιότητες και ικανότητες σχετικά με τα μαθησιακά

αποτελέσματα του μαθήματος όπως αυτά έχουν καταγραφεί.

Βαθμός 6 – 6,5/10

Η εργασία επιδεικνύει περιορισμένη κατανόηση των εκφραστικών δυνατοτήτων του υλικού και των διαδικασιών που απαιτούνται και παρουσιάζει μια περιορισμένη προσπάθεια για εξερεύνηση και πειραματισμό. Ο φοιτητής/η φοιτήτρια δείχνει απλώς πώς επέλεξε και χειρίστηκε το υλικό και τις διαδικασίες που ήταν κατάλληλα για την έκφραση των ιδεών του, αλλά το έκανε με λιγότερο από ικανοποιητικό τρόπο όσον αφορά στα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος όπως αυτά έχουν καταγραφεί.

Βαθμός 5 – 5,5/10

Η εργασία επιδεικνύει πολύ περιορισμένη κατανόηση του υλικού και των διαδικασιών που απαιτούνται και παρουσιάζει μια ελάχιστη προσπάθεια για εξερεύνηση και πειραματισμό. Ο φοιτητής/η φοιτήτρια δείχνει μέσα από την εργασία ότι έχει ελάχιστη κατανόηση του υλικού και των διαδικασιών που είναι κατάλληλα για την έκφραση των ιδεών του. Η εργασία δείχνει ότι οι δεξιότητες και οι ικανότητες είναι ελάχιστες σε σχέση με τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος, όπως αυτά έχουν καταγραφεί.

Βαθμός μικρότερος από 5/10

Η εργασία επιδεικνύει μια αδυναμία ή απροθυμία ανάπτυξης της κατανόησης του υλικού και των διαδικασιών που απαιτούνται και δεν φαίνεται καμία προσπάθεια για εξερεύνηση και πειραματισμό. Ο φοιτητής/η φοιτήτρια δεν έχει δείξει ότι επέλεξε και χειρίστηκε το υλικό και τις διαδικασίες κατάλληλα για την έκφραση των ιδεών του. Η εργασία δείχνει ότι δεν έχουν επιτευχθεί μαθησιακά αποτελέσματα.

8. Βιβλιογραφία

Συμπεριλάβετε στη βιβλιογραφία τα αναγνώσματα που θεωρούνται απαραίτητα για το μάθημα. Ο ελάχιστος αριθμός πηγών που αναφέρονται στη βιβλιογραφία πρέπει να είναι πέντε και ο μέγιστος δέκα. Οτιδήποτε λιγότερο από πέντε υποδηλώνει αδύναμο περιεχόμενο και οτιδήποτε περισσότερο από δέκα σημαίνει υπερβολικό περιεχόμενο για να καλυφθεί διεξοδικά στο μάθημα.

Ο κατάλογος των πηγών στη βιβλιογραφία θα πρέπει να περιλαμβάνει πρόσφατες δημοσιεύσεις και ιδανικά θα πρέπει να ενημερώνεται τακτικά με νέες πηγές όπου υπάρχουν.

9. Τι μάθαμε από προηγούμενες αξιολογήσεις

Από το 2019, η Επιτροπή Εσωτερικής Ποιότητας του ΤΕΠΑΚ χαρτογραφεί την ανατροφοδότηση που λαμβάνεται από όλες τις εξωτερικές αξιολογήσεις προγραμμάτων σπουδών τόσο σε προπτυχιακό όσο και σε μεταπτυχιακό επίπεδο. Από αυτή την άσκηση χαρτογράφησης, έχουν προκύψει πολλά επαναλαμβανόμενα θέματα. Αυτά παρουσιάζονται παρακάτω για να βοηθήσουν τους ακαδημαϊκούς να εντοπίσουν πιθανούς τομείς ενδιαφέροντος στα προγράμματα σπουδών τους.

- Για να καλλιεργήσετε μια αίσθηση κοινότητας και ένα περιβάλλον μάθησης υψηλής ποιότητας, εξετάστε την καταλληλότητα για σκοπούς μάθησης των ακαδημαϊκών και κοινωνικών χώρων σε συνεχή βάση.
- Να υπάρχει αξιολόγηση του προγράμματος σπουδών από τους εκπαιδευόμενους κάποια στιγμή μετά την αποφοίτηση τους.
- Οι φοιτητές/φοιτήτριες μεταπτυχιακού και διδακτορικού επιπέδου θα πρέπει να διδαχθούν την ηθική της συγγραφής και της πνευματικής ιδιοκτησίας. Αυτή η πολιτική πρέπει να κοινοποιείται και όπου πρέπει να ενσωματώνεται στο πρόγραμμα σπουδών.
- Εξετάστε την προσφορά μιας σειράς από επίσημα σεμινάρια στα Τμήματα, όπου διακεκριμένοι ομιλητές από τη βιομηχανία και τον ακαδημαϊκό χώρο θα μπορούν να προσκληθούν και να παρέχουν διαλέξεις και παρουσιάσεις.
- Η κατά των διακρίσεων προσέγγιση πρέπει να είναι εμφανής στην ανάπτυξη προγραμμάτων σπουδών.
- Τα κριτήρια και κυρίως ο τρόπος αξιολόγησης των κριτηρίων εισδοχής των διδακτορικών φοιτητών πρέπει να καταστούν πιο διαφανή.
- Μεγαλύτερη προσφορά μεταπτυχιακών και διδακτορικών προγραμμάτων σπουδών στην αγγλική γλώσσα.

- Ανάπτυξη ανεξάρτητων μαθημάτων για τα διδακτορικά προγράμματα σπουδών που θα στοχεύουν περισσότερο στις ανάγκες και τις απαιτήσεις αυτών των φοιτητών/φοιτητριών.
- Τα προγράμματα σπουδών θα πρέπει να ενισχύσουν τους μηχανισμούς τους ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι απόψεις των φοιτητών/φοιτητριών και άλλων ενδιαφερομένων. Να διευκρινίζεται ο τρόπος με τον οποίο οι φοιτητές/φοιτήτριες και οι άλλοι ενδιαφερόμενοι φορείς εμπλέκονται στη διαδικασία σχεδιασμού και επικύρωσης του προγράμματος σπουδών.
- Χρησιμοποιήστε την Ενότητα 4 πιο πάνω για να αναπτύξετε και να δηλώσετε σαφώς καθορισμένα μαθησιακά αποτελέσματα. Αναπτύξτε κατάλληλα μαθησιακά αποτελέσματα για το επίπεδο σπουδών.
- Θα πρέπει να υπάρχουν συνεκτικοί δεσμοί μεταξύ των μαθημάτων, των προγραμμάτων σπουδών και της ευθυγράμμισης των στρατηγικών αξιολόγησης με τα μαθησιακά αποτελέσματα.
- Οι μέθοδοι διδασκαλίας και αξιολόγησης πρέπει να ποικίλλουν. Συνιστάται όπως χρησιμοποιείται ευρύτερο φάσμα μεθόδων αξιολόγησης.
- Ενθαρρύνετε όλους τους φοιτητές/φοιτήτριες να αξιολογήσουν το πρόγραμμα σπουδών τους μέσω των μηχανισμών που παρέχει το πανεπιστήμιο.
- Θα πρέπει να περιορισθεί στο ελάχιστο η αυτόνομη διδασκαλία μαθημάτων και η αξιολόγηση γραπτών από διδακτορικούς φοιτητές/φοιτήτριες .

- Να ενσωματωθεί σε μεγαλύτερο βαθμό η έρευνα στη διδασκαλία.
- Τα μέλη ΔΕΠ θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι η προσφορά του μαθήματος των Ερευνητικών Μεθόδων αποτελεί ικανοποιητική εναλλακτική λύση για φοιτητές/φοιτήτριες που επέλεξαν να παρακολουθήσουν μαθήματα επιλογής και να μην εκπονήσουν πτυχιακή εργασία/διατριβή.

10. Εξ αποστάσεως εκπαίδευση (DL)

Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση, γνωστή και ως τηλεεκπαίδευση, είναι ο τύπος εκπαίδευσης που διεξάγεται αποκλειστικά πέρα από το παραδοσιακό περιβάλλον της τάξης και τον φυσικό χώρο και διευκολύνεται από τις ψηφιακές τεχνολογίες (διαδικτυακά). Αναφέρεται σε μαθήματα που μπορούν να μελετηθούν χωρίς να απαιτείται η φυσική παρουσία των φοιτητών/φοιτητριών στο πανεπιστήμιο.

Ο Φορέας Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας της Ανώτερης Εκπαίδευσης (ΔΙΠΙΑΕ) απαιτεί τη συμπλήρωση ενός επιπλέον εντύπου για όλα τα προγράμματα σπουδών εξ αποστάσεως. Η διαδικασία είναι πιο απαιτητική σε σύγκριση με τα παραδοσιακά προγράμματα σπουδών. Μεταξύ άλλων, απαιτείται για κάθε πρόγραμμα σπουδών εξ αποστάσεως να συγκροτείται μια εκπαιδευτική ομάδα σχεδιασμού που να περιλαμβάνει έναν ειδικό σε θέματα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.

Επίσης, θα χρειαστεί να αναπτυχθεί ένας οδηγός μελέτης ως μια πρόσθετη απαίτηση σε σύγκριση με ένα πρόγραμμα σπουδών που παραδίδεται σε φυσικό χώρο με φυσικές παρουσίες. Οι απαιτήσεις για εξ αποστάσεως προγράμματα παρέχονται στο σύνδεσμο https://www.dipae.ac.cy/archeia/entypa/200_1_3_ex_apostaseos_entypo_gr.docx

Βασικά σημεία που πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά την ανάπτυξη εξ αποστάσεως προγραμμάτων σπουδών:

- Διαφοροποίηση από τα συμβατικά προγράμματα. Σκεφτείτε και αιτιολογείστε γιατί τα μαθήματα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης παραδίδονται με αυτόν και όχι με τον παραδοσιακό τρόπο με φυσική παρουσία.
- Παρέχετε σαφήνεια σχετικά με τον αναμενόμενο χρόνο που θα πρέπει να αφιερώνεται για τις δραστηριότητες των σπουδαστών στο διαδίκτυο.

- Εξετάστε τις κατάλληλες παιδαγωγικές μεθόδους και ένα συστηματικό μοντέλο για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση.
- Καλλιεργήστε το αίσθημα της κοινότητας μεταξύ των φοιτητών/φοιτητριών για να αντιμετωπίσετε το ενδεχόμενο πιθανής απομόνωσης τους.
- Σκεφτείτε εάν η πλατφόρμα του ιδρύματός σας παρέχει έξυπνα συστήματα διδασκαλίας και προσαρμοστικούς μηχανισμούς ανάδρασης για την άμεση παροχή ανατροφοδότησης στους φοιτητές/φοιτήτριες.
- Παρέχετε σαφήνεια στους φοιτητές/φοιτήτριες όσον αφορά την επικοινωνία των προσδοκιών στο αναλυτικό πρόγραμμα και στους οδηγούς μελέτης.
- Σκεφτείτε εάν τα μαθήματα εξ αποστάσεως έχουν υπερβολική διάρκεια, επειδή η διατήρηση της προσοχής των σπουδαστών στο διαδίκτυο ενέχει κάποιο βαθμό δυσκολίας.
- Εστιάστε στην εκπαιδευτική υποστήριξη και όχι σε τεχνικά ζητήματα.
- Η διαδραστικότητα θεωρείται κρίσιμος παράγοντας για την ικανοποίηση των φοιτητών κατά την εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Οι εκπαιδευόμενοι/ες που αλληλεπιδρούν μέσω της διδακτικής διαδικασίας έχουν μειωμένη αίσθηση απομόνωσης, έχουν την τάση να αναλαμβάνουν την ευθύνη για τη μάθησή τους και είναι λιγότερο πιθανό να δείξουν αδιαφορία.
- Αναπτύξτε μηχανισμούς ή στρατηγικές για την αξιολόγηση της μαθησιακής εμπειρίας των φοιτητών/φοιτητριών στην εξ αποστάσεων εκπαίδευση.

- Εξετάστε εναλλακτικές στρατηγικές για την αξιολόγηση των φοιτητών/φοιτητριών και αποφύγετε τις παραδοσιακές προσεγγίσεις στην αξιολόγηση.
- Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση μπορεί να είναι χρονοβόρα και πρέπει να ληφθεί υπόψη ο φόρτος εργασίας των μελών ΔΕΠ.
- Επάρκεια κριτηρίων εισδοχής για να διασφαλιστεί ότι οι φοιτητές/φοιτήτριες θα ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του προγράμματος εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.

11. Μικτή μάθηση

Υπάρχουν τουλάχιστον τρία πιθανά σενάρια που θεωρούνται ως μικτή μάθηση:

1. Ο συνδυασμός της παραδοσιακής μάθησης με διαδικτυακές προσεγγίσεις
2. Ο συνδυασμός διαφορετικών μέσων και εργαλείων που χρησιμοποιούνται σε ένα περιβάλλον ηλεκτρονικής μάθησης και
3. Ο συνδυασμός πολλών παιδαγωγικών προσεγγίσεων, ανεξάρτητα από την τεχνολογία μάθησης.

Η πιο κοινή προσέγγιση για τη μικτή μάθηση περιλαμβάνει τον συνδυασμό ψηφιακών μέσων για τη διευκόλυνση της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και της παραδοσιακής διδασκαλίας με φυσική παρουσία, δηλαδή το πρώτο σενάριο παραπάνω.

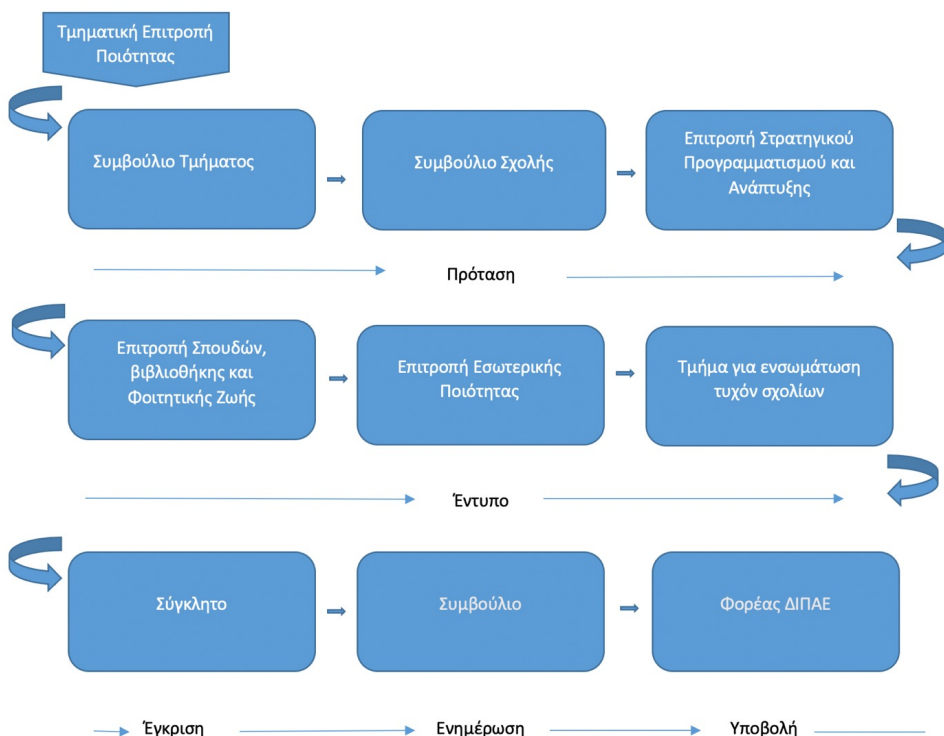
Κατά την ανάπτυξη ενός προγράμματος σπουδών για τη μικτή μάθηση, πρέπει να δοθεί σημαντική προσοχή στο στοιχείο της απόστασης και ιδίως στην επιλογή των κατάλληλων τεχνολογιών. Αυτές οι τεχνολογίες πρέπει να προσδίδουν προστιθέμενη αξία στη διδασκαλία και τη μάθηση. Αναλογιστείτε με ποιον τρόπο βελτιώνονται οι οδηγίες μάθησης όταν αποφασίζετε να παραδώσετε ένα μέρος του προγράμματος διαδικτυακά, σε αντίθεση με την παραδοσιακή παράδοση με φυσική παρουσία.

Δεν υπάρχει χρυσός κανόνας για την ισορροπία μεταξύ της παράδοσης με φυσική παρουσία και της διαδικτυακής παράδοσης. Η βασική αρχή είναι να χρησιμοποιείτε τα δυνατά σημεία κάθε μεθόδου σε έναν αποτελεσματικό συνδυασμό. Μια διαδικτυακή εμπειρία μάθησης για να είναι αποτελεσματική πρέπει να είναι διαδραστική και να διευκολύνει τη συμμετοχή των φοιτητών/τριών και των εκπαιδευτικών. Σε ένα περιβάλλον μικτής μάθησης, η έμφαση δεν δίνεται στην τεχνολογία αυτή καθαυτή, αλλά στον τρόπο ενίσχυσης της διδασκαλίας και μάθησης με ψηφιακά μέσα.

Παραδείγματα για το τι θα μπορούσε να παραδοθεί διαδικτυακά σε ένα περιβάλλον μικτής μάθησης μπορεί να συμπεριλαμβάνουν διαμορφωτικές αξιολογήσεις, μια βάση δεδομένων μαθησιακού υλικού προσβάσιμη ανά πάσα στιγμή, ομαδικές συζητήσεις, παρουσιάσεις και μαθήματα σε μικρές ομάδες.

12. Διαδικασίες ποιοτικού ελέγχου

Η διαδικασία ανάπτυξης και αξιολόγησης ενός νέου προγράμματος σπουδών παρουσιάζεται στο πιο κάτω διάγραμμα. Για προγράμματα σπουδών που πρόκειται να επαναξιολογηθούν ή να τροποποιηθούν ή/και να επικαιροποιηθούν, δεν απαιτείται η υποβολή τους στην Επιτροπή Στρατηγικού Προγραμματισμού και Ανάπτυξης (τρίτο πλαίσιο στο διάγραμμα). Η διαδικασία που φαίνεται παρακάτω μπορεί να χρειαστεί έως και τρεις μήνες για την ολοκλήρωση της και την υποβολή της αίτησης στο ΔΙΠΑΕ.

Σημειώνεται ότι:

α) Η συμμετοχή των φοιτητών/τριών είναι υποχρεωτική και ισχύει για όλα τα στάδια, εκτός από την Επιτροπή Στρατηγικού Προγραμματισμού και Ανάπτυξης.

β) Θα πρέπει να δοθεί προσοχή στη σύνταξη μελέτης βιωσιμότητας που συνοδεύει κάθε πρόγραμμα σπουδών που υποβάλλεται στον ΔΙΠΑΕ. Ένα Παράδειγμα για τη μελέτη βιωσιμότητας είναι διαθέσιμο ως Παράρτημα 1 σε αυτό το εγχειρίδιο.

γ) Στο Παράρτημα 2 υπάρχει ένα δείγμα ανάλυσης δυνατών και αδύνατων σημείων, ευκαιριών και απειλών (SWOT) που αναπτύχθηκε από την Επιτροπή Εσωτερικής Ποιότητας. Η ανάλυση SWOT πρέπει να ενσωματωθεί στη νέα πρόταση προγράμματος σπουδών από την αρχή της διαδικασίας αξιολόγησης/πιστοποίησης.

13. Πρόσθετες χρήσιμες πληροφορίες

13.1. Συνήγορος του φοιτητή

Ο σκοπός του θεσμού του Συνηγόρου του Φοιτητή/της φοιτήτριας είναι η διαμεσολάβηση μεταξύ φοιτητών/τριων και ακαδημαϊκών ή διοικητικών υπηρεσιών του Ιδρύματος, η τήρηση της νομιμότητας στο πλαίσιο της ακαδημαϊκής ελευθερίας, η αντιμετώπιση φαινομένων κατάχρησης εξουσίας ή/και κάθε είδος παρενόχλησης σε βάρος φοιτητών/τριών. Ο/Η Συνήγορος του φοιτητή/της φοιτήτριας δεν έχει αρμοδιότητα σε θέματα εξετάσεων και βαθμολογίας των φοιτητών/τριών.

Πιο συγκεκριμένα, ο/η Συνήγορος του φοιτητή/της φοιτήτριας διερευνά υποθέσεις, αυτεπαγγέλτως ή ύστερα από αναφορά φοιτητή/τριας, και διαμεσολαβεί στα αρμόδια όργανα ή/και Υπηρεσίες του Πανεπιστημίου για την επίλυσή τους.

Ο παρακάτω σύνδεσμος περιέχει αναλυτικές πληροφορίες για την πολιτική του συνηγόρου του φοιτητή/της φοιτήτριας https://www.ΤΕΠΑΚ.ac.cy/digitalAssets/100/100801_100sunigor-os_foititi.pdf, όπως εγκρίθηκε από τη Σύγκλητο και την Επιτροπή Εσωτερικής Ποιότητας και σύμφωνα με τις διεθνείς πρακτικές.

Ο/Η συνήγορος του φοιτητή στοχεύει στην καλλιέργεια μιας κουλτούρας θετικής επικοινωνίας μεταξύ των μελών της πανεπιστημιακής μας κοινότητας και στην μετατροπή πιθανών διαφωνιών σε μια δημιουργική σύνθεση απόψεων, χωρίς συγκρούσεις. Ταυτόχρονα, βοηθά στην υπεράσπιση των εκπαιδευτικών δικαιωμάτων των φοιτητών μας.

13.2. Ad Hoc Επιτροπή Διαχείρισης Συγκρούσεων και Ιδιαζουσών Περιπτώσεων

Σκοπός της Ad Hoc Επιτροπής Διαχείρισης Συγκρούσεων και Ιδιαζουσών Περιπτώσεων είναι η διαχείριση δύσκολων καταστάσεων όπου αναπτύσσονται κακές διαπροσωπικές σχέσεις ανάμεσα σε μέλη της φοιτητικής κοινότητας και μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας στο

πλαίσιο της μεταξύ τους σχέσης ως επιβλέποντα/ουσας φοιτητή/τριας.

Συγκεκριμένα, επιδιώκεται η αντιμετώπιση των ακόλουθων περιπτώσεων προβληματικών διαπροσωπικών σχέσεων:

(α) Μεταξύ προπτυχιακού/ής φοιτητή/τριας και του/της επιβλέποντα/ουσας ακαδημαϊκού (στις περιπτώσεις εκπόνησης πτυχιακής εργασίας), και

(β) Μεταξύ μεταπτυχιακού/ής φοιτητή/τριας (επιπέδου μάστερ ή διδακτορικού επιπέδου) και του/της ερευνητικού/ής του/της συμβούλου.

Η εν λόγω Επιτροπή δεν εξετάζει περιπτώσεις διαφωνιών μεταξύ ακαδημαϊκών και φοιτητών/τριών σε ζητήματα ακαδημαϊκής επίδοσης ή εξετάσεων ή βαθμολογιών παρά μόνο σε σχέση με το πως αυτά τυχόν επηρεάστηκαν/καθορίστηκαν από τις προβληματικές διαπροσωπικές σχέσεις.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον θεσμό αυτό διατίθενται μέσω της Επιτροπής Εσωτερικής Ποιότητας.

13.3. Δίκτυο Ανάπτυξης Μάθησης

Με απόφαση της Συγκλήτου ημερομηνίας 3 Ιουνίου 2020, συστάθηκε το Δίκτυο Ενίσχυσης και Ανάπτυξης της Μάθησης (<http://ldn.cut.ac.cy/el/>), με στόχο την επιμόρφωση του προσωπικού του Πανεπιστημίου. Το Δίκτυο έχει υποστηρικτικό ρόλο για το ακαδημαϊκό προσωπικό, τους φοιτητές/τις φοιτήτριες και το ερευνητικό προσωπικό έτσι ώστε να εντοπιστούν βέλτιστες εκπαιδευτικές πρακτικές που προάγουν την ενεργή μάθηση και να λειτουργήσει ως ένα κέντρο για εναλλακτικούς τρόπους διδασκαλίας και αξιολόγησης.

Οι προτεραιότητες του Δικτύου αφορούν:

α) την προαγωγή της ακαδημαϊκής αριστείας στην διδασκαλία και στη μάθηση,

β) την προσφορά εκπαιδευτικών σεμιναρίων και βιωματικών εργαστηρίων σε θεωρίες μάθησης, καινοτόμες διδακτικές πρακτικές (πχ. προβληματοκεντρική μάθηση, μάθηση μέσω τεχνουργημάτων, εποικοδομητισμός) και άλλα θέματα εκπαίδευσης και μάθησης,

γ) την καθιέρωση συναντήσεων ανταλλαγής καλών διδακτικών πρακτικών μεταξύ Τμημάτων προωθώντας έτσι τη διεπιστημονική συνέργεια,

δ) τον εντοπισμό και τη προώθηση καινοτόμων και συμπεριληπτικών (inclusive) παιδαγωγικών μεθόδων συμβατών με Ευρωπαϊκά και Διεθνή Πρότυπα για την καλύτερη ενσωμάτωση φοιτητών από το εξωτερικό.

Το Δίκτυο αποτελείται από τρεις Ομάδες Υποστήριξης: την Ακαδημαϊκή Ομάδα, την Ομάδα Εκπαιδευτικής Τεχνολογίας και την Ομάδα Υποστήριξης Μάθησης Φοιτητών.

Το Δίκτυο Ενίσχυσης και Ανάπτυξης της Μάθησης μέσω της Ακαδημαϊκής Ομάδας υποστηρίζει Διδάσκοντες (μέλη ΔΕΠ, ΕΕΠ, ΕΕ) σε όλους τους τομείς της μάθησης και της διδασκαλίας, συμπεριλαμβανομένου του σχεδιασμού και της ανάπτυξης προγραμμάτων σπουδών, των μεθοδολογιών μάθησης, της αξιολόγησης, της βελτίωσης της ποιότητας και της καινοτομίας.

Μέσω της Ομάδας Εκπαιδευτικής Τεχνολογίας, το Δίκτυο υποστηρίζει την αποτελεσματική χρήση των ψηφιακών τεχνολογιών για τη διδασκαλία, τη μάθηση και την αξιολόγηση. Συνεργάζεται επίσης με το προσωπικό και τους φοιτητές σε μια σειρά έργων που ενσωματώνουν την τεχνολογία στη διδασκαλία και τη μάθηση και εφαρμόζει την στρατηγική του πανεπιστημίου σε θέματα e-learning.

Μέσω της Ομάδας Υποστήριξης Μάθησης Φοιτητών, το δίκτυο προσφέρει ακαδημαϊκή υποστήριξη μάθησης στους φοιτητές και

στοχεύει στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων σπουδών και μάθησης των φοιτητών περιλαμβανομένων και των διδακτορικών φοιτητών και μεταδιδακτορικών ερευνητών με την προσφορά εκπαιδευτικών προγραμμάτων σε θέματα διδακτικής αλλά και δεξιοτήτων έρευνας και συγγραφής ερευνητικών προτάσεων, παρουσίασης και προβολής του έργου τους, χρήσης εξειδικευμένων λογισμικών κ.α.

Παράλληλα, καταβάλλεται προσπάθεια όλες οι Δράσεις του Δικτύου να ευθυγραμμίζονται με τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (Sustainable Development Goals) που βρίσκονται στην Ατζέντα 2030 του ΟΗΕ.

Το Δίκτυο προγραμματίζει επίσης την επέκταση των δράσεων του προσφέροντας σειρά ολοκληρωμένων μαθημάτων (modules) σε θέματα που αφορούν τη θεωρίες και μεθοδολογίες μάθησης, χρήση νέων τεχνολογιών, δεξιότητες ηγεσίας καθώς και ψηφιακές δεξιότητες. Επιπλέον, το Δίκτυο διοργανώνει διαδικτυακό θερινό σχολείο για μεταπτυχιακούς και διδακτορικούς φοιτητές, με στόχο την ενδυνάμωση των γνώσεων και των δεξιοτήτων τους.

13.4. Φορέας Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας της Ανώτερης Εκπαίδευσης (ΔΙΠΑΕ)

Ο Φορέας Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας της Ανώτερης Εκπαίδευσης (ΔΙΠΑΕ) είναι η αρμόδια ανεξάρτητη Αρχή η οποία είναι υπεύθυνη για τη διασφάλιση των επιπέδων ποιότητας των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και για την υποστήριξη των διαδικασιών που προνοούνται από τη σχετική νομοθεσία και τις αρχές της δημιουργίας του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτερης Εκπαίδευσης, έτσι ώστε να υπάρχει συνεχής βελτίωση και αναβάθμιση των ιδρυμάτων ανώτερης εκπαίδευσης και των προγραμμάτων σπουδών τους.

Στόχος του Φορέα είναι η προώθηση κουλτούρας ποιότητας στα ιδρύματα ανώτερης εκπαίδευσης της Κύπρου, η ευθυγράμμιση τους με την Ευρωπαϊκή Πολιτική για την κινητικότητα και την αμοιβαία

αναγνώριση προσόντων, και τα Ευρωπαϊκά Κριτήρια και Δείκτες Ποιότητας (ESG). Περισσότερες πληροφορίες για τον Φορέα ΔΙΠΑΕ υπάρχουν στην ιστοσελίδα του στο σύνδεσμο:<https://www.dipae.ac.cy/>

13.5. Πολιτικές και Διαδικασίες Σπουδών και Ακαδημαϊκών Θεμάτων

<https://www.cut.ac.cy/university/legislation/policies/?languageId=100>

13.6. Στρατηγικός Σχεδιασμός

<https://www.cut.ac.cy/university/strategic-plan/?languageId=100>

13.7. Ερευνητική Δραστηριότητα, Ακαδημαϊκή Αριστεία και Καινοτομία

<https://www.cut.ac.cy/university/strategic-plan/research/>

13.8. Διεθνοποίηση, Εξωστρέφεια και Διασύνδεση με την Κοινωνία και τον Επιχειρηματικό Κόσμο

<https://www.cut.ac.cy/university/strategic-plan/internationalization/>

13.9. Ανάπτυξη, Διαρθρωτική Αλλαγή και Μεταρρύθμιση

<https://www.cut.ac.cy/university/about/vision-mission-values/>

Quality Assurance Manual for Teaching and Learning

Contents

Foreword	47
Introduction	48
General statement on quality in teaching and learning in Higher Education	50
Course description	50
Aims and objectives of the course	50
Learning outcomes	52
Bloom's Taxonomy	55
Examples of learning outcomes	56
Course content	57
Teaching methodology	59
Assessment	61
Assessment rubric	63
Bibliography	66
Lessons from previous evaluations	67
Distance learning (DL)	69
Blended learning	71
Quality Assurance procedures	72
Additional useful information	74
Student Ombudsman	74
Ad Hoc Committee for the Management of Conflicts and Special Cases	74
Learning Development Network	75
Cyprus Agency of Quality Assurance and Accreditation in Higher Education (CYQAA)	77

Policies and Procedures on Studies and Academic Affairs	77
Strategic Planning	77
Research Activity, Academic Excellence and Innovation	77
Internationalization, Community Outreach and Interconnection with the Business World	77
Development, Structural Change and Reform	77
Appendices	78

I would like to express my satisfaction with the completion of the Quality Assurance Manual for Teaching and Learning, which I believe will be a useful tool in the hands of the academic personnel of our university.

The Internal Quality Assurance Committee of the University, in collaboration with the Office of the Vice-Rector for Academic Affairs, decided to develop a Quality Manual for Teaching and Learning to bring together the Codes of Good Practice and the main Policies and Procedures concerning improvement of the quality of teaching and learning at CUT.

The Handbook, which was prepared by Associate Professor Nicos Souleles, a member of the Internal Quality Assurance Committee, and the Officer of the Vice-Rector's for Academic Affairs office and also a member of the Committee, Ms. Rodia Patsalidou, is based on the European Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG), as well as the guidelines provided by the CYQAA, targeting the achievement of homogeneity between the Departments regarding policies, procedures and important quality assurance mechanisms.

I take this opportunity to warmly thank Associate Professor Nicos Souleles for his valuable contribution to the preparation of the manual, as well as my officer, Ms Rodia Patsalidou, who effectively contributed and coordinated the whole effort to complete the process and achieve the goal of preparing a Quality Assurance Manual for Teaching and Learning.

Professor Pantelis Kelires
Vice Rector for Academic Affairs Chair

Foreword

The idea for a Quality Assurance Manual for Teaching and Learning emerged after six years of observing, recording and analyzing the diverse feedback the Internal Quality Committee received from the external programme evaluations through the Cyprus Agency of Quality Assurance and Accreditation in Higher Education (CYQAA). The manual incorporates the most significant themes and challenges that emerged from these evaluations. The objective is to assist academics in dealing with the most common issues of curriculum development with clear and simple instructions.

The Quality Assurance Manual for Teaching and Learning should be used as a first point of reference when revising existing programmes of study or creating new ones that need to be approved by the CYQAA. To keep it relevant, it is envisaged that the Manual will be revised every three to four years as new themes emerge from the ongoing process of re-evaluations and accreditations of new programmes of study through the CYQAA.

Nicos Souleles, Rodia Patsalidou
Internal Quality Committee
Cyprus University of Technology
September 2023

1. Introduction

In recent years, both within the European Union and internationally, a strong argument has developed at the level of educational policy and Higher Education (HE) in favour of universities' responsibility to be evaluated, i.e. to reflect on their performance based on specific dimensions and criteria, to compare it with the performance of other similar institutions and to make informed decisions for improvement, where necessary, thus introducing the concept of quality assurance into their teaching and learning activities.

Based on the above, this manual draws together in a single document for the convenience of academic staff the main policies, processes and codes of practice that comprise Cyprus University of Technology's (CUT) quality, monitoring and enhancement framework for teaching and learning.

A key component of CUT's quality assurance framework is how programmes of study and modules are designed, approved, modified, monitored, reviewed and accredited. This process ensures that CUT's programmes of study meet the academic standards set by the university and the Cyprus Agency of Quality Assurance and Accreditation in Higher Education (CYQAA). These standards are then maintained and monitored via a process of regular review.

The purpose of this manual is to provide a reference point for all academics in CUT that informs their teaching and learning practices and to assist them with the structure of programmes of study as well as the modules that comprise them. In addition, it provides helpful advice on instructional methodologies.

2. General statement on quality in teaching and learning in Higher Education

Higher education providers, working with their staff, learners, and other stakeholders, articulate and systematically review and enhance the provision of learning opportunities and teaching practices, so that every student is enabled to develop as an independent learner, study their chosen subject(s) in-depth and enhance their capacity for analytical, critical and creative thinking.

Quality Assurance Agency, (2014). Quality Code for Higher Education. Part B: Assuring and enhancing quality education.

3. Course description

This section of the manual provides information on how to structure a course description according to the standards of the CYQAA.

Aims and objectives of the course

Consider that you are writing the aims and objectives of each course description for learners who are not experts in the subject matter. Consequently, try to avoid complex terminology and vague language. Do not use too many technical terms and acronyms. Assume that your learners know nothing about the subject. Use learner-centred language; it is about what learners will learn. The idea is to communicate succinctly what the course rationale and overview is in about 150 to 200 words, to make it enticing, interesting, factually complete and accurate.

The overall purpose of the course description is to provide a general description of what the learner will learn, how this will take place (instructional methods) and how they will be assessed. Aims are broad purposes or goals, whereas objectives are specific steps that take us from where we are towards the goal. In addition, it is helpful to also list the instructional methods (project work, lectures, presentations, etc.) and provide a list of resources that learners will have access to or will need to acquire to complete the course.

Where appropriate, briefly define in the subject description areas of the course that relate to the United Nations Sustainable Development Goals (SDGs) (<https://sdgs.un.org/goals>).

Here is an example of a description that can be modified to fit different courses:

This course aims to provide knowledge in xxx [define the knowledge area and if it addresses advanced- or introductory-level learning]. It will cover xxx [list the areas that will be covered] and will introduce learners to xxx [briefly describe concepts, ideas, practices, etc. that the learners will learn]. Then move to a brief description of the learning strategies that will be used; a maximum of two sentences is sufficient for this. For example, learners will work on projects, collaboratively, or individually, or learners will produce a series of xxx. Lastly, provide a brief description [1-2 sentences] of how the learners will be assessed. For example, the learners will be assessed through a series of exams, tests, practical work, portfolios etc.

4. Learning outcomes

Learning outcomes are defined as a short and precise statement of what a learner is expected to demonstrate or be able to do at the end of a learning process. Learning outcomes are related to performance. A learner demonstrates knowledge of something by performing a task. This task must be quantifiable. Learning outcomes are usually one sentence long and contain no more than two verbs. When considering how learning outcomes should be stated to be useful, detailed descriptions can be confusing, and too general statements may be meaningless.

The most important consideration is how to write learning outcomes that are fit for purpose. What you will assess is the learning outcomes (the performance of the learner). Consequently, these need to be clearly stated. Learning outcomes may also embrace general knowledge and ethical, cultural, and social skills. An appropriate assessment method is used to check if the learning outcomes have been achieved.

Learning outcomes are divided into six categories (also known as **Bloom's Taxonomy**) that are increasingly more advanced as learners progress through their studies. The six categories are: **Remembering, Understanding, Applying, Analyzing, Evaluating and Creating**. The first three of these categories (**Remembering, Understanding, Applying**) should comprise most of the learning outcomes of the first two years of an undergraduate degree, while the last three ought to appear more often towards the last two years of the same degree. For post-graduate programmes of study, ideally, the first two categories are not relevant and there should be an emphasis on writing learning outcomes based on the last four categories (**Applying, Analyzing, Evaluating and Creating**).

• **For a learning outcome that relates to the acquisition**

of knowledge about a concept or idea, use one of these verbs: define, describe, recognize, remember, recall or reproduce. More of these verbs should appear in the learning outcomes for 1st- and 2nd-year undergraduate programmes of study. Use mostly verbs from the first two columns of Bloom's Taxonomy (see below).

• **For a learning outcome that relates to gaining an understanding of a concept or idea**, use one of these verbs: classify, transform, discuss, distinguish, estimate, explain, generalize or describe. More of these verbs should appear in the learning outcomes for 2nd and 3rd year undergraduate programmes of study. Use mostly verbs from the second and third columns of Bloom's Taxonomy.

• **For a learning outcome that relates to knowledge application**, use one of these verbs: change, calculate, construct, prepare, produce, modify, operate, or organize. More of these verbs should appear in the learning outcomes for the 3rd and 4th years of undergraduate programmes of study. Use mostly verbs from the last three columns of Bloom's Taxonomy.

• **For a learning outcome that relates to the ability to analyse**, use one of these verbs: compare, determine, examine, identify, select, test, relate, choose, infer, record or differentiate. More of these verbs should appear in the learning outcomes for the 2nd, 3rd and 4th years of undergraduate programmes of study. Use mostly verbs from the last three columns of Bloom's Taxonomy.

• **For a learning outcome that relates to the ability to create, compose, or produce something**, use one of these verbs: assemble, sort, create, design, produce, explain, modify, organize, compose, plan, construct or create. More of these verbs should appear in the learning outcomes for the 3rd and 4th years of undergraduate programmes of study. Use mostly verbs from the last three columns of Bloom's Taxonomy.

• **For a learning outcome that relates to the ability for critical evaluation**, use one of these verbs: evaluate, select, criticize, evaluate, interpret, justify, compare, review, summarize, investigate. More of these verbs should appear in the learning outcomes for the 3rd and 4th years of undergraduate programmes of study. Use mostly verbs from the last three columns of Bloom's Taxonomy.

4.1. Bloom's Taxonomy

Remembering

Exhibit memory of previously learned material by recalling facts, terms, basic concepts and answers.

Verbs: Choose, Define, Find, Label, List, Match, Name, Omit, Recall, Recognise, Relate, Remember, Reproduce, Select, Show, Spell, Tell

---

Understanding

Demonstrate understanding of facts and ideas by organizing, comparing, translating, interpreting, giving descriptions and stating main ideas.

Verbs: Classify, Compare, Contrast, Demonstrate, Describe, Explain, Extend, Illustrate, Infer, Interpret, Outline, Relate, Rephrase, Show, Summarize, Translate

---

Applying

Solve problems in new situations by applying acquired knowledge, facts, techniques and rules differently.

Verbs: Apply, Build, Change, Choose, Construct, Develop, Experiment with, Identify, Interview, Make use of, Model, Modify, Operate, Organize, Plan, Prepare, Produce, Select, Solve, Transform, Utilize

---

Analyzing

Present and defend opinions by making judgments about information, the validity of ideas or the quality of work based on a set of criteria.

Verbs: Analyze, Assume, Categorize, Classify, Compare, Conclusion, Contrast, Discover, Discuss, Dissect, Distinguish, Divide, Examine, Function, Generalize, Inference, List, Modify, Motive, Organize, Simplify, Survey, Take part in, Test for

---

Evaluating

Examine and break information into parts by identifying motives or causes. Make inferences and find evidence to support generalizations.

Verbs: Agree, Appraise, Assess, Award, Calculate, Choose, Compare, Conclude, Criteria, Criticize, Decide, Deduct, Defend, Determine, Disprove, Estimate, Evaluate, Explain, Influence, Interpret, Judge, Justify, Mark, Measure, Perceive, Prioritize, Prove, Rate, Recommend, Rule on, Select, Support, Value

---

Creating

Compile information together in a different way by combining elements in a new pattern or proposing alternative solutions.

Verbs: Adapt, Build, Change, Choose, Combine, Compile, Compose, Construct, Create, Delete, Design, Develop, Discuss, Elaborate, Estimate, Formulate, Imagine, Improve, Invent, Maximize, Minimize, Modify, Originate, Plan, Predict, Prepare, Propose, Solve, Suppose, Test

4.2 Examples of learning outcomes

- **Examples of learning outcomes for the first two years of an undergraduate programme of studies:**

Upon completion of this subject/module, learners are expected to be able to:

- a) Choose and define the main elements needed to complete...*
- b) Plan, select the information gathered to...*
- c) Illustrate and summarize the process of...*

- **Examples of learning outcomes for the final years of an undergraduate programme of studies:**

Upon completion of this subject/module, learners are expected to be able to:

- a) Critically analyze and use relevant information, data and concepts for this study to...*
- b) Plan, modify and propose solutions for the...*
- c) Evaluate and justify how/why...*

- **Examples of learning outcomes for a postgraduate programme of studies:**

Upon completion of this subject/module, learners are expected to be able to:

- a) Synthesize and evaluate the findings of the study into conclusions and formulate an outcome validated by an appropriate research methodology.*
- b) Analyze and determine the critical elements to formulate a hypothesis based on...*
- c) Propose a solution to/for... based on the critical analysis of...*

5. Course content

Divide the course content into 13 weeks or 13 sessions, and for each week or session provide a brief description of the content to be covered in the respective week/session. Ideally, this should not exceed 2-3 lines per week/session. The important thing is that this description contains the main points of the content to be delivered in each week/session, and it does not need to be overly detailed. Present the course content as one paragraph per week/session.

Here is an example of course content for an undergraduate subject:

- **Week 1**

Introduction to the subject, what will it cover? What is typography, definitions. Appearance and evolution of written language, pictograms, ideograms, phonograms. Project 1: Shape and Letter project.

- **Week 2**

Gutenberg and the evolution of typography. The evolution of Greek typography. In-class work on homework: Typeface project.

- **Week 3**

Type classification, type families and their historical evolution, anatomy of type, part 1. In-class work on kerning, letter space and word space.

- **Week 4**

Type classification, type families and their historical evolution, anatomy of type, part 2. Humanist, transitional, modern typefaces. Project 2: Typeface project.

- **Week 5**

Pioneering typographers: William Caslon, John Baskerville, Frederic Goudy Eric Gill, Paul Renner, Neville Brody and some more. In-class work on Typeface project.

- **Week 6**

Typographic emphasis and hierarchy. Class workshop on typographic hierarchy. In-class work on Shape and letter project. Project 3: Hierarchy.

- **Week 7**

Negative and positive space in design and letterforms. Class workshop on negative-positive space. In-class work on Hierarchy assignment.

- **Week 8**

Expressive typography, typography as an image. Gestalt theory. Class workshop on expressive typography. In-class work on the Shape and letter project.

- **Week 9**

Introduction to layout and typographic grid, part 1. Readability, legibility. Class workshop on the grid. In-class work on Shape and letter project. Project 4: Booklet.

- **Week 10**

Introduction to layout and typographic grid, part 2. Readability, legibility. Class workshop on the grid. In-class work on Shape and letter project. Project 4: Booklet.

- **Week 11**

Experimental typography, Dada movement, David Carson. In-class work on Shape and letter project. Project 4: Booklet.

- **Week 12**

Digital typography, Vectors. Bitmaps. In-class work on Shape and letter project. Project 4: Booklet.

- **Week 13**

Revision of everything that was covered in the subject during the previous weeks, preparation for the final practical exam, handing in of final assignments – shape, letter, and booklet.

6. Teaching methodology

Introduce a variety of teaching methodologies for each course, and ideally include active strategies for learning. For example, lectures are passive, but workshops entail the active participation of learners. If all teaching methodologies are restricted to lectures only, the active engagement of learners is not fostered. Try to incorporate a minimum of two and a maximum of five different learning strategies for each lesson. Select from the list below the ones you consider appropriate to cover the content and achieve the desired learning outcomes:

Lectures, seminars and tutorials, independent study, laboratory and/ or practice-based learning, field trips, problem-based / enquiry-based learning, projects, elearning, learning through research, critiques, collaborative learning, experiential learning, learner-led sessions, critical discussions, cooperative learning, debates and guest speakers.

The following paragraphs from the Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG, 2015, p. 12) are a useful reference:

Institutions should ensure that the programmes are delivered in a way that encourages students to take an active role in creating the learning process and that the assessment of students reflects this approach.

Student-centred learning and teaching play a key role in stimulating students' motivation, self-reflection and engagement in the learning process. This means careful consideration of the design and delivery of study programmes and the assessment of outcomes.

The implementation of student-centred learning and teaching

- respects and attends to the diversity of students and their needs, enabling flexible learning paths;
- considers and uses different modes of delivery, where appropriate;
- flexibly uses a variety of pedagogical methods;

- regularly evaluates and adjusts the modes of delivery and pedagogical methods;
- encourages a sense of autonomy in the learner, while ensuring adequate guidance and support from the teacher;
- promotes mutual respect within the learner-teacher relationship;
- has appropriate procedures for dealing with students' complaints.

Considering the importance of assessment for the student's progression and their future careers, quality assurance processes for assessment consider the following:

- Assessors are familiar with existing testing and examination methods and receive support in developing their skills in this field;
- The criteria for and method of assessment, as well as criteria for marking, are published in advance;
- The assessment allows students to demonstrate the extent to which the intended learning outcomes have been achieved. Students are given feedback, which, if necessary, is linked to advice on the learning process;
- Where possible, assessment is carried out by more than one examiner;
- The regulations for assessment take into account mitigating circumstances;
- Assessment is consistent, fairly applied to all students and carried out following the stated procedures;
- A formal procedure for student appeals is in place.

7. Assessment

Assessment and learning are linked through a variety of instructional strategies. However, what is perceived to be assessed, is what is learned. This is known as 'backwash' i.e. the way learners are assessed affects how they approach their learning. This is evident in the impact that summative assessments have on influencing approaches to learning.

Learning tasks should reflect realistic scenarios, and assessment should take place during the learning process as well as at the end. Assessment based on learner-centred methods enhances the active involvement of the learners, produces feedback and enables peer-to-peer collaboration. What should be evaluated is not superficial knowledge, but the integration of concepts, ideas and their application. This is known as 'deep learning'.

There is a distinction between formative assessment (feedback) which takes place during the learning process and is not graded, and summative assessment (feed out) undertaken after a programme of study. The concern with formative assessment is that learners may not take it seriously as it is not graded – the 'backwash' effect. With summative assessments, consideration is needed on issues of validity (the extent to which an assessment is seen to assess what it is supposed to assess) and reliability (two assessors using the same criteria reach the same or a similar result).

A positivist method of assessment considers that measurements of objectivity are possible, and that learning ability is generally fixed, constant and bears no connection to context, the personal approach of the educator or the orientation of the learner towards their learning. In contrast, interpretivist assessment considers that reality, especially social reality, is context-specific, a mental construction which results from interpretation, rather than an absolute. Between these two broad considerations of assessment is that of post-positivism; assessment

tests the learner's ability to undertake tasks that resemble authentic situations. These tasks are complex socially and intellectually and cannot be quantified by objective criteria; educators and learners are engaged in a dialogue to interpret and evaluate outcomes.

At CUT, there is a tendency for over-assessment, that is, too many assessment points that create a 'backwash' effect. **A rule of thumb is to have 4-5 assessment points for lessons in the first two years of an undergraduate programme of studies and 2-3 assessment points thereafter. For the latter years of study, it is a clever idea to integrate concepts that are to be assessed into a smaller number of assessment points.**

7.1. Assessment rubric

An assessment rubric is a way to map learning outcomes against what is to be assessed and to provide a description of the differences in grades based on the performance of learners.

Start with the learning outcomes. Here is an example from a Year 1 lesson:

Upon completion of this unit of study, it is expected that the learners will:

- a) Describe the significant historical events associated with the evolution of typography, including the evolution of Greek letterforms;*
- b) Recognise and use the basic principles of good typography;*
- c) Use digital tools (software) to apply appropriate typographic principles;*
- d) Design typographic outputs that combine typographic principles and demonstrate creativity.*

Next, define how the learning outcomes are connected to the graded assessments.

Assignments	Learning outcomes	Grades
Project 1, 10%	Learning outcomes: a, b	Between 0 and 10
Project 2, 20%	Learning outcomes: b, c	Between 0 and 10
Project 3, 20%	Learning outcomes: c, d	Between 0 and 10
Project 4, 20%	Learning outcomes: b, c, d	Between 0 to 10
Project 5, 30%	Learning outcomes: a, b, c, d	Between 0 and 10

Lastly, define the characteristics for each level of grade.
For example:

Grade 9 – 10/10

The work demonstrates a very good and thorough understanding of the expressive possibilities of the materials and processes required. The work is based on extensive and intensive research and experimentation. The student shows how they selected and manipulate materials and processes that are most suitable for the expression of ideas. The work shows exceptional ability and skills in the learning outcomes as stated for the subject.

Grade 8 - 8.5/10

The work demonstrates a well-developed understanding of the expressive possibilities of the materials and processes and displays a better-than-average performance for exploration and experimentation. The student demonstrates with a good rationale how they selected and handle the materials and completed the procedures appropriate for the expression of their ideas. The work shows skill and ability in the learning outcomes as stated for the subject.

Grade 7 - 7.5/10

The work demonstrates some understanding of the expressive possibilities of the materials and processes and displays integrated effort for exploration and experimentation. The student demonstrates some ideas on how to choose processes suitable for the expression of ideas. Overall, the work demonstrates some skills and abilities about the learning outcomes as stated for the subject.

Grade 6 – 6.5/10

The work demonstrates a limited understanding of the expressive possibilities of the materials and processes required and displays a limited effort for exploration and experimentation. The student simply shows how they selected and handled the materials and processes suitable for the expression of ideas, but they did so in a less than satisfactory manner regarding the learning outcomes as stated for the subject.

Grade 5 – 5.5/10

The work demonstrates very little understanding of the materials and processes required and displays a minimum effort for exploration and experimentation. The student displays through the work that they have a minimum understanding of materials and processes suitable for the expression of ideas. The work shows that skills and abilities are minimal in the learning outcomes as stated for the subject.

Grade less than 5/10

The work demonstrates an inability or unwillingness to develop an understanding of the materials and processes required, and there is no effort for exploration and experimentation. The student has not shown that they selected and handled the materials and processes suitable for the expression of ideas. The work shows that learning outcomes have not been achieved.

8. Bibliography

Include in the bibliography any recommended textbooks or readings considered essential for the course. The minimum number of listed sources in the bibliography should be five and the maximum should be ten. Anything less than five indicates weak content and anything more than ten indicates too much content to be thoroughly covered in the course.

The list of sources in the bibliography should include recent publications and ideally should be updated regularly with new sources where these exist.

9. Lessons from previous evaluations

Since 2019, the Internal Quality Assurance Committee of CUT has been mapping the feedback received from all external evaluations of programmes of study at both undergraduate and postgraduate levels. From this mapping exercise, several recurring themes have emerged. These are presented below to assist academics with the identification of potential areas of concern in their programmes of study.

- To foster a sense of community and a high-quality learning environment, consider the fitness for purpose of the academic and social spaces on an ongoing basis.
- Evaluation of the programme of study by learners could be considered sometime after graduation.
- MA and PhD students need to be taught the ethics of authorship and intellectual property. This policy needs to be more centre stage. It should be linked to where it needs to be implemented in the curriculum.
- Consider a series of formal departmental seminars, where distinguished speakers from industry and academia can be invited and provide talks and seminars.
- An anti-discrimination approach should be evident in curricula development.
- Make the criteria and especially how you assess the admission of doctoral students more transparent.
- Offer MSc and PhD programmes of study in the English language.
- Develop independent modules for the PhD programmes of study that will be more targeted to the needs and requirements of these learners.

- The programmes of study should strengthen their mechanisms to account for the views of students and other stakeholders. Make it explicit how learners and stakeholders are involved in the curriculum design and validation process.
- Use Section 4 above to develop and state clearly defined learning outcomes. Develop appropriate learning outcomes for the level of study.
- There should be coherent links between courses, programmes of study and alignment of assessment strategies to learning outcomes.
- Teaching and assessment methods should be varied. A broader range of assessment methods should be used.
- Encourage all learners to evaluate their programme of studies through the mechanisms provided by the university.
- There should be less use of doctoral students to deliver taught course units and mark assessments.
- Incorporate to a greater extent research in teaching.
- Faculty members should ensure that the research methods component provides a sufficient alternative to a dissertation for learners who chose to follow the electives route and not undertake a thesis.

10. Distance learning (DL)

Distance learning, also known as distance education, is the type of education that is conducted exclusively beyond the traditional classroom setting and physical space and is facilitated by digital technologies (online). It refers to courses that can be studied without needing learners to be physically present at the university.

The Cyprus Agency for Quality Assurance and Accreditation in Higher Education requires the completion of an additional form for all DL programmes of study. The process is more demanding in comparison to traditionally delivered programmes of study. Among other things, it is a requirement that for each DL programme of studies, an instructional design team is set up that includes an expert in DL. Also, a study guide will need to be developed – this is an additional requirement in comparison to a programme of studies delivered face-to-face.

The requirements for DL programmes of study are provided at https://www.dipae.ac.cy/archeia/entypa/200_1_3_ex_apostaseos_entypo_gr.docx

Key points for consideration when developing DL programmes of study:

- Differentiation from conventional programmes. Reflect on why the DL programme of studies is delivered in this mode and not in a traditional face-to-face mode.
- Provide clarity pertaining to the expected dedication time for learners' activities online.
- Consider appropriate pedagogies and a systematic model for DL education.
- Cultivate a sense of community among learners to counteract the prospect of isolation among them.

- Consider if your institutional platform provides intelligent tutoring systems and adaptive feedback mechanisms for immediate provision of feedback to learners.
- Provide clarity in terms of communicating expectations to learners in the syllabus and study guides.
- Consider if DL sessions have excessive duration because it is challenging to maintain learners' attention online.
- Focus on instructional support rather than on technical issues.
- Interactivity is identified as a critical factor for learner satisfaction with DL. Learners who interact with the instructional process have a reduced sense of isolation, are inclined to take responsibility for their learning and are less likely to disengage.
- Develop mechanisms or strategies to evaluate the DL experience of learners.
- Consider alternative strategies for the assessment of learners, and avoid traditional face-to-face approaches to assessment.
- DL can be time-consuming and there is a need to consider the workload of faculty members.
- Sufficiency of admission criteria to guarantee that learners will cope with the requirements of the DL programme.

11. Blended learning

There are at least three possible scenarios that entail blended learning:

1. the integrated combination of traditional learning with online approaches;
2. the combination of media and tools employed in an elearning environment, and;
3. the combination of several pedagogic approaches, irrespective of the learning technology.

The most common approach to blended learning involves the combination of digital media to facilitate DL and traditional face-to-face instruction i.e. the first scenario above.

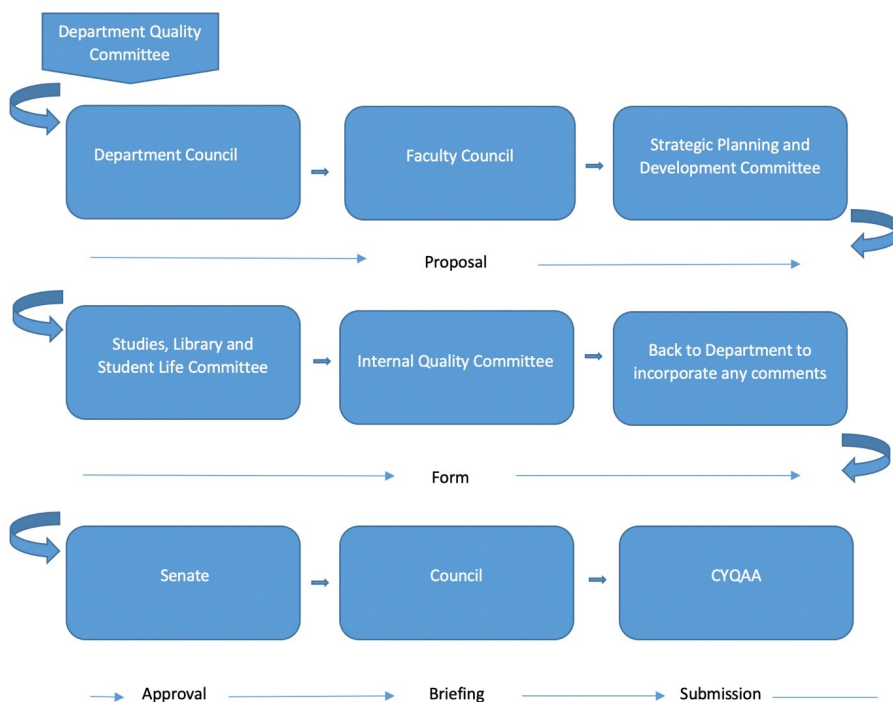
When developing a programme of studies for blended learning, significant consideration needs to be placed on the distance component and in particular the choice of appropriate technologies. These technologies need to be value-added in teaching and learning. Ask in what way is instruction enhanced when deciding to deliver a component of the programme online as opposed to traditional face-to-face delivery. There is no golden rule for the balance between face-to-face and online delivery. The underlying principle is to use the strengths of each method in an effective combination.

A meaningful online learning experience needs to be interactive and facilitate engagement among learners and educators. In a blended learning environment, the emphasis is not on the technology per se but rather on how to enhance instruction with digital media.

Examples of what can be delivered online in a blended learning environment can include formative assessments, a database of learning material accessible at any time, group discussions and presentations and small group tutorials.

12. Quality assurance procedures

The process of developing and evaluating a new programme of studies is shown in the diagram below. For programmes of study that are to be re-evaluated or to be modified and/or updated, it is not a requirement to submit them to the Committee of Strategic Planning and Development (third box in the diagram). The process shown below can take up to three months for completion and submission to the CYQAA.

Please note:

a) Student involvement is mandatory and present in all stages, except for the Committee of Strategic Planning and Development.

b) Attention should be paid to the drafting of a feasibility study that accompanies each programme of studies submitted to the CYQAA. A template for the feasibility study is available as Appendix 1 in this manual.

c) In Appendix 2 there is a sample strengths, weaknesses, opportunities and threats (SWOT) analysis developed by the Quality Assurance Committee. The SWOT analysis needs to be incorporated into the new course proposal from the very start of the process of evaluation/ accreditation.

13. Additional useful information

13.1. Student Ombudsman

The purpose of the Student Ombudsman is the mediation between students and academic or administrative services of the University, the observance of legality in the context of academic freedom, the confrontation of abuse of power phenomena and any kind of harassment against students.

The Student Ombudsman has no competence in matters of examinations and grades. In particular, the Student Ombudsman investigates cases, *ex officio* or following a student's report and mediates with the competent bodies of the University for their resolution.

The following link has detailed information on the student Ombudsman policy

https://www.cut.ac.cy/digitalAssets/100/100801_100sunigoros_foititi.pdf,

as approved by the Senate and the Internal Quality Committee and following international practices.

This Student Ombudsman aims to cultivate a culture of positive communication among the members of our university community and to transform possible disagreements into a creative synthesis of opinions, without conflicts. At the same time, it helps defend the educational rights of our students.

13.2. Ad Hoc Committee for the Management of Conflicts and Special Cases

The purpose of the Ad Hoc Committee for the Management of Conflicts and Special Cases is to manage difficult cases where poor relationships develop between members of the student community and members of the academic community in the context of their academic performance.

Specifically:

a) Between the undergraduate student and the supervising academic (in the case of a dissertation), and

b) Between the postgraduate student (Master's or doctoral level) and his/her research advisor.

This Committee does not examine cases of disagreement between academics and students on issues relevant to academic performance or examinations or grades, except when such cases were the result of poor interpersonal relationships.

More information about this service is available through the Internal Quality Assurance Committee.

13.3. Learning Development Network

To enhance the academic staff's continuous professional development, the Learning Development Network (<http://ldn.cut.ac.cy/el/>) was established at the Cyprus University of Technology through a Senate decision. The main objective of the Network is to promote innovation in teaching and learning and to enhance the educational experience of the students at the Cyprus University of Technology.

The Network's priorities concern:

a) the promotion of academic excellence in teaching and learning,

b) the provision of training seminars and experiential workshops on learning theories, innovative teaching practices (e.g. problem-based learning, learning through artefacts and constructivism) as well as other topics about teaching and learning,

c) the exchange of good teaching practices between Departments thus promoting interdisciplinary synergy,

d) the identification and promotion of innovative and inclusive pedagogical methods which are compatible with European and international standards.

The Network is composed of three Support Groups: The Academic Group, the Student Learning Support Group and the Educational Technology Group.

The Academic Group supports faculty members in all areas of learning and teaching, including curriculum design and development, teaching methodologies and assessment, as well as the enhancement of quality learning and innovation.

The Student Learning Support Group offers academic learning support and aims to develop the study and learning skills of students, including doctoral students and researchers, by offering training programmes in teaching and research skills, as well as skills in writing research proposals.

The Educational Technology Group supports the effective use of digital technologies for teaching, learning and assessment. It also collaborates with staff and students on a range of projects that integrate technology in teaching and learning and it implements the university's elearning strategy.

At the same time, the Network aligns all its actions with the Sustainable Development Goals set out in the UN Agenda 2030.

The Network offers a series of integrated courses (modules) on topics related to learning theories and methodologies, the use of new technologies, as well as the use of technology for learning in Higher Education. In addition, the Network organizes a summer school for postgraduate and doctoral students to strengthen their knowledge and skills.

13.4. Cyprus Agency of Quality Assurance and Accreditation in Higher Education (CYQAA)

This government authority is responsible for ensuring the quality of Higher Education in Cyprus and for the support of the processes provided by the relevant legislation, for the continuous improvement and upgrading of higher education institutions and their programmes of study. The link to the Authority is <https://www.dipae.ac.cy/>

13.5. Policies and Procedures on Studies and Academic Affairs

<https://www.cut.ac.cy/university/legislation/policies/>
<https://www.cut.ac.cy/studies/>

13.6. Strategic Planning

<https://www.cut.ac.cy/university/strategic-plan/?languageId=100>

13.7. Research Activity, Academic Excellence and Innovation

<https://www.cut.ac.cy/university/strategic-plan/research/?languageId=1>

13.8. Internationalization, Community Outreach and Interconnection with the Business World

<https://www.cut.ac.cy/university/strategic-plan/internationalization/>

13.9. Development, Structural Change and Reform

<https://www.cut.ac.cy/university/about/vision-mission-values/?languageId=1>

14. Παραρτήματα/Appendices

Μελέτη Βιωσιμότητας - Ελληνικά

https://www.cut.ac.cy/digitalAssets/170/170060_100Appendix_01_GR_2023.pdf

SWOT Analysis - Ελληνικά

https://www.cut.ac.cy/digitalAssets/170/170060_100Appendix_02_GR_2023.pdf

Feasability Study - English

https://www.cut.ac.cy/digitalAssets/170/170060_1Appendix_01_EN_2023.pdf

SWOT Analysis - English

https://www.cut.ac.cy/digitalAssets/170/170060_1Appendix_02_EN_2023.pdf

ISBN 978-9963-697-47-2